

OBJAVA PODATAKA I INFORMACIJA BANKE
za razdoblje 01.01.-31.12.2018.godine

Sarajevo, maj 2019. godine

Sadržaj

UVOD	2
1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE	4
1.1. Osnivanje i djelatnost banke	4
1.2. Organizacioni dijelovi Banke	5
1.3. Uposlenici Banke	5
2. VLASNIČKA STRUKTURA I ORGANI BANKE	6
2.1. Spisak dioničara koji imaju 5% ili više dionica sa glasačkim pravom	6
2.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke	6
2.3. Politika za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke	6
2.4. Članovi Odbora za reviziju	7
2.5. Članovi i funkcionisanje ostalih odbora	7
2.6. Interna revizija	7
2.7. Eksterna revizija	9
3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE	10
4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA	25
4.1. Struktura kapitala Banke	25
4.2. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost regulatornog kapitala	27
4.3. Izloženost Banke kreditnom riziku	29
4.4. Stopa finansijske poluge	38
5. ZAHTJEVI LIKVIDNOSTI	39
6. IZLOŽENOST PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE	41
7. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI	42
8. INTERNI PROCES PROCJENE ADEKVATNOSTI KAPITALA – ICAAP I INTERNI PROCES PROCJENE ADEKVATNOSTI LIKVIDNOSTI - ILAAP	44
8.1. Sažet opis ICAAP-a	44
8.2. Sažet opis ILAAP-a	46
9. POLITIKA NAKNADA	48
9.1. Postupak odlučivanja pri određivanju politike naknada	48
9.2. Informacije o vezi između plaće i uspješnosti	49
9.3. Omjer fiksnih i varijabilnih naknada	50
9.4. Informacija o kriterijima uspješnosti za dodjelu dionica i varijabilnih naknada	51
9.5. Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi banka	52
9.6. Ukupne naknade prema područjima poslovanja	53
9.7. ukupne naknade po kategorijama zaposlenika	54
9.8. Broj zaposlenika sa pređenim pragom utvrđenim FBA odlukom	54
10. BANKARSKA GRUPA I ODNOS MATIČNOG DRUŠTVA I PODREĐENIH DRUŠTAVA	55
10.1. Konsolidovani izvještaji	55
10.2. Transakcije sa povezanim licima	55
11. ZAVRŠNE ODREDBE	56
12. PRILOG 1	57

Uvod

Intesa Sanpaolo banka dd Bosna i Hercegovina, na osnovu Odluke Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ((Službene novine Federacije BiH 81/2017)) Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke (u daljem tekstu Odluka), te Zakona o bankama (Službene novine Federacije BiH 27/2017, član 111), javno objavljuje podatke i informacija za razdoblje 01.01.2018 – 31.12.2018.godine.

U ovom izvještaju objavljeni su podaci i informacije u skladu sa minimalnih zahtjevima prethodno navedene odluke. Objavljeni podaci predstavljaju informacije koje su materijalno značajne, te koje nisu zaštićene i povjerljive.

Javna objava se priprema u skladu sa Priručnikom usvojenim od strane Uprave Banke, donesenim u skladu sa članom 2, stav 2, te članom 14 Odluke, a sadrži:

- utvrđivanje uloga i odgovornosti organizacionih dijelova uključenih u proces izrade Javne objave,
- kriterije za utvrđivanjem podataka, odnosno informacija koje će se objaviti
- procjenu adekvatnosti objavljenih informacija,
- procjenu da li objave sveobuhvatno prikazuju rizični profil Banke,
- način kontrola i provjere tačnosti podataka, odnosno informacija,
- vrijeme objavljivanja.

Banka adekvatno upravlja svojim rizicima te garantuje da su sistemi upravljanja rizicima koje je uspostavila adekvatni i primjereni obzirom na profil i strategiju institucije.

Na godišnjem nivou, u okviru ICAAP procesa, Banka definira i kvantificira apetit prema rizicima Banke. Strategijom rizika definira se željeni apetit prema riziku, uz osigurano adekvatno praćenje profila rizika koje podrazumijeva integrirano i sveobuhvatno upravljanje rizicima koji mogu utjecati na profil rizičnosti. Pri utvrđivanju sklonosti preuzimanju rizika, Banka integrira aktivnosti koje se odnose na poslovno planiranje i budžetiranje te nastavno na definirane poslovne strategije, budžet i procijenjene rizike okruženja, utvrđuje ključne i značajne rizike za predstojeće razdoblje i definira strateške ključne limite koji osiguravaju stabilnost Banke u narednim razdobljima.

Banka je razvila integrirani okvir za praćenje profila rizičnosti Banke koji omogućava sveobuhvatni pregled profila rizičnosti i apetita za rizike kao dodatnu informaciju uz standardne izvještaje o izloženosti pojedinom riziku.

Ukupan apetit za rizike Intesa Sanpaolo banke dd BiH, u daljem tekstu Banka, (Strategija upravljanja rizicima) definiran je sljedećom strukturom limita najviše razine, namijenjenim osiguravanju dugoročne solventnosti i likvidnosti Banke:

- Dugoročna solventnost Banke osigurava se okvirom adekvatnosti kapitala s limitima definiranim temeljem regulatornih i internih pravila (poput stope adekvatnosti kapitala, ekonomski kapital i poluga).
- Likvidnost Banke osigurana je utvrđenim politikama likvidnosti s limitima koji se odnose i na kratkoročnu i na strukturalnu likvidnost. Propisane politike uzimaju u obzir brojne aspekte upravljanja likvidnosnim rizikom, ali zbog njihove važnosti i značajnosti za Banku, limiti za likvidnosni rizik (LCR, NSFR) od strateškog su značaja te stoga čine sastavni dio limita apetita za rizik 1. razine
- Operativni rizik Banke je limitiran definiranjem specifičnih limita za operativne gubitke.

Uvod (nastavak)

Tokom 2018.godine nije bilo značajnih promjena u profilu izloženosti rizicima Banke, a kreditni rizik i dalje ostaje najznačajniji rizik u svim segmentima. Banka je dovoljno kapitalizirana uz adekvatnu likvidonosnu poziciju te je u potpunosti usklađena sa svim ključnim internim i eksternim zahtjevima, čime je osigurana stabilnost Banke, kako u proteklom, tako i u budućim razdobljima.

Izveštaj se javno objavljuje na internet stranici Intesa Sanpaolo banke dd. Bosna i Hercegovina (www.intesasanpaolobanka.ba).

U ime Uprave Banke:

Almir Krkalic
Predsjednik Uprave Banke

Edin Izmirlija
Član Uprave Banke

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE

U skladu sa članom 4 Odluke Banka objavljuje sljedeće informacije

1.1. OSNIVANJE I DJELATNOST BANKE

Banka je osnovana Rješenjem Višeg suda u Sarajevu broj: UF/I – 3816/90 od 9. januara 1991. godine pod nazivom UPI Banka d.d. Sarajevo i usklađeno sa novim Zakonom kod Kantonalnog suda u Sarajevu broj: UF/I-4091/00 od 20. oktobra 2000. godine pod istim nazivom.

Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu br – 065-0-Reg-08-002471 od 20. avgusta 2008. godine Banka je promijenila naziv tako da posluje pod novim nazivom: "INTESA SANPAOLO BANKA dd BOSNA I HERCEGOVINA".

Sjedište Banke:	Ulica Obala Kulina bana 9 A
Telefon:	+387 33 49 75 55
Fax:	+387 33 49 75 72
SWIFT:	UPBK BA 22
E-mail:	info@intesasanpaolobanka.ba
Internet stranica:	www.intesasanpaolobanka.ba

Registracija Banke kod Registra Općinskog Suda Sarajevo je:

I.D. broj:	4200720670007
Reg.broj:	65-02-0009-11
Poreski Broj:	01071138

Banka je registrirana za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- a) primanje i polaganje depozita ili drugih sredstava sa obavezom vraćanja,
- b) davanje i uzimanje kredita i zajmova,
- c) izdavanje garancija i svih oblika jemstva,
- d) usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prijenosa novca, u skladu sa posebnim propisima,
- e) kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala,
- f) izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putne i bankarske čekove),
- g) finansijski lizing,
- h) kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeting i drugo),
- i) učešće, kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj ili tuđi račun,
- j) kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokerskodilerski poslovi),
- k) upravljanje portfeljem vrijednosnih papira i drugim vrijednostima,
- l) poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira, poslovi agenta i preuzimanje emisije, u skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira,
- m) poslovi investicionog savjetovanja i skrbnički poslovi,
- n) usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja,
- o) usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i fizičkih lica koja samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost,
- p) usluge iznajmljivanja sefova,

- r) posredovanje u poslovima osiguranja, u skladu sa propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju,
- s) druge poslove koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima

1.2. ORGANIZACIONI DIJELOVI BANKE

Banka svoje poslovanje obavlja putem široke mreže poslovnih jedinica koje pripadaju slijedećim filijalama: Sarajevo, Zenica, Tuzla, Mostar i Banja Luka. Na dan 31.12.2018 Banka je zajedno sa pet filijala imala 54 poslovnu jedinicu.

Tabela 1

Filijala Sarajevo	Filijala Tuzla
Poslovnica Centar Sarajevo	Poslovnica Bijeljina
Poslovnica Ilidža	Poslovnica Brčko
Poslovnica Alipašina	Poslovnica Gračanica
Poslovnica Dobrinja	Poslovnica Gradačac
Poslovnica Otoka	Poslovnica Odžak
Poslovnica Šipad	Poslovnica Srebrenik
Poslovnica Vogošća	Poslovnica Slatina
Poslovnica Titova	Poslovnica Tuzla
Poslovnica Ciglane	Poslovnica Živinice
Poslovnica Istočno Sarajevo	
Poslovnica Alipašino Polje	Filijala Mostar
	Poslovnica Avenija-Mostar
Filijala Zenica	Poslovnica Čapljina
Poslovnica Bugojno	Poslovnica Kupres
Poslovnica Jajce	Poslovnica Livno
Poslovnica Kakanj	Poslovnica Široki Brijeg
Poslovnica Kiseljak	Poslovnica Tomislavgrad
Poslovnica Novi Travnik	Poslovnica Glamoč
Poslovnica Park-Zenica	Poslovnica Drvar
Poslovnica Travnik	Poslovnica Posušje
Poslovnica Jelah	Poslovnica Mostar
Poslovnica Visoko	Poslovnica Ljubuški
Poslovnica Vitez	Poslovnica Ero
Poslovnica Žepče	
Poslovnica Zenica	Filijala Banja Luka
Poslovnica Breza	Poslovnica Prijedor
Poslovnica Nova Zenica	Poslovnica Jevrejska
	Poslovnica Krajina

1.3. UPOSLENICI BANKE

Na 31.12.2018.godine, Banka je imala 562 uposlenika, od čega se 323 uposlenika odnosi na poslovnu mrežu Banke.

2. VLASNIČKA STRUKTURA I ORGANI BANKE

U skladu sa članom 5 Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

2.1. SPISAK DIONIČARA KOJI IMAJU 5% ILI VIŠE DIONICA SA GLASAČKIM PRAVOM

Struktura dioničkog kapitala Banke na dan 31. decembra 2018. godine je kako slijedi:

- Privredna banka Zagreb d.d 99,99%
- Ostali 0,01%

2.2. ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE

Tokom 2018. godine, članovi Nadzornog odbora bili su:

Alessio Cioni	Predsjednik
Ivan Krolo	Zamjenik predsjednika
Miroslav Halužan	Član
Gianluca Tiani	Član
Andrea Fazzorali	Član
Alden Bajgorić	Nezavisni član, od 29.8.2018.godine
Massimo Lanza	Nezavisni član, od 29.8.2018.godine
Gabriele Pace	Član, do 29.8.2018.godine
Alen Galavić	Član, do 29.8.2018.godine

Na dan 31. decembra 2018. godine Upravu Banke čine Predsjednik i tri izvršna direktora. Slijedeće osobe su izvršavale pomenute funkcije tokom godine:

Almir Krkalić	Predsjednik Uprave Banke
Amir Termiz	Član Uprave Banke i Direktor Sektora poslova sa stanovništvom
Marko Filipčić	Član Uprave Banke i Direktor Sektora finansija
Edin Izmirlija	Član Uprave Banke i Direktor Sektora za upravljanje i kontrolu rizika

2.3. POLITIKA ZA IZBOR I PROCJENU ČLANOVA NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE

Tokom 2018.godine Banka je primjenjivala slijedeće dokumente prilikom procjene članova Nadzornog odbora i Uprave Banke:

1. Politike i Procedura za procjenu Nadzornog odbora Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina
2. Politike i Procedura za procjenu članova Uprave i nosilaca ključnih funkcija Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina

2.4. ČLANOVI ODBORA ZA REVIZIJU

Tokom 2018. godine, članovi Odbora za reviziju bili su:

Dražen Karakašić	Predsjednik
Petar Sopek	Član
Zoltan Mogyorosi	Član
Ana Jadrešić	Član, od 16.5.2018.godine
Jadranko Grbelja	Član, od 16.5.2018.godine
Mirella Klarić	Član, do 15.5.2018.godine
Andrea Tondo	Član, do 15.5.2018.godine

2.5. ČLANOVI I FUNKCIONISANJE OSTALIH ODBORA

Članovi odbora Nadzornog odbora su kako slijedi:

Tabela 2

Odbor za imenovanje, Odbor za rizike, Odbor za naknade		
Odbor za imenovanje		Učestalost zasjedanja odbora
1	Alessio Cioni	Tri puta godišnje
2	Andrea Fazzolari	
3	Ivan Krolo	
Odbor za rizike		Učestalost zasjedanja odbora
1	Gianluca Tiani	Dva puta godišnje
2	Ivan Krolo	
3	Edin Izmirlija	
Odbor za naknade		Učestalost zasjedanja odbora
1	Alessio Cioni	Dva puta godišnje
2	Miroslav Halužan	
3	Gianluca Tiani	

2.6. INTERNA REVIZIJA

Formiranje Direkcije interne revizije Banke je regulisano Statutom Banke i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Banke koji je usvojio Nadzorni odbor Banke, a u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH o kontrolnim funkcijama banke.

U Službenim novinama FBiH u oktobru 2017. godine objavljena je Odluka o kontrolnim funkcijama banke kojim su se bliže definisali minimalni sadržaji internih akata kontrolnih funkcija, uslovi koje moraju ispunjavati lica koja obavljaju kontrolne funkcije, obim i način obavljanja poslova kontrolnih funkcija, način na koji se preispituje primjerenost i djelotvornost kontrolnih funkcija te sadržaj, učestalost i obaveza dostavljanja izvještaja o provođenju kontrolnih funkcija.

2.6. INTERNA REVIZIJA (nastavak)

Banka je svoju funkciju Interne revizije organizovala kao zaseban organizacijski dio, funkcionalno i organizacijski nezavisan od ostalih aktivnosti koje revidira kao i od ostalih organizacijskih dijelova u Banci. Funkciju Interne revizije u Banci provodi Direkcija interne revizije

Misija Interne revizije je poboljšati i zaštititi organizacijske vrijednosti pružanjem interesno uticajnim grupama na riziku zasnovan, objektivni i pouzdani angažman s izražavanjem uvjerenja i savjetodavnog angažmana.

Aktivnosti Interne revizije za ostvarenje misije su:

- Osiguravanje kontinuiranog i nezavisnog nadzora redovnog poslovanja i procesa u Banci kako bi se spriječile ili otkrile nepravilnosti ili rizična ponašanja i situacije, procjenjujući funkcionisanje uspostavljenog sistema internih kontrola te njegovu primjenu da osigura efikasnost i efektivnost procesa unutar Banke, očuvanje imovine i zaštitu od gubitaka, pouzdanost i kompletnost finansijskih i računovodstvenih informacija, usklađenost provedenih transakcija s pravilima utvrđenim od strane korporativnih tijela Banke, internim aktima i eksternom regulativom;
- Osiguravanje savjetodavne podrške funkcijama i organizacijskim dijelovima Banke, između ostalog i sudjelovanjem u projektima s ciljem kreiranja dodatne vrijednosti i unaprjeđenja efikasnosti kontrola, upravljanja rizicima i upravljanja Bankom;
- Podrška visokom rukovodstvu i korporativnim tijelima Banke te regulatoru (npr. Agencija za bankarstvo Federacije BiH, Agencija za bankarstvo Republike Srpske) kroz osiguravanje pravovremenih i sistematskih informacija o primjeni uspostavljenog sistema internih kontrola i preporukama izdatih na osnovu provedenih revizijskih aktivnosti.

Svrha Interne revizije je obavljanje trećeg nivoa kontrole, praćenje ispravnosti provođenja poslovnih aktivnosti putem direktnog nadzora i procesa upravljanja rizikom.

Nadalje, Interna revizija vrši aktivnosti identificiranja nepodudarnosti važećih te primijenjenih unutarnjih i vanjskih politika, procedura, zakona i propisa.

Direkcija interne revizije svoju djelatnost obavlja u skladu sa Programom i procedurama rada Interne revizije i Godišnjim planom koje na prijedlog Odbora za reviziju usvaja Nadzorni odbor Banke.

Direktor i zaposlenici interne revizije u skladu sa Zakonom o bankama ima neograničen pristup svim funkcijama, dokumentaciji, podacima, imovini/lokacijama i zaposlenicima Banke i bez ograničenja vrše nadzor nad poslovanjem Banke i učestvuju na sjednicama nadzornog odbora i i njegovih odbora.

U okviru funkcije interne revizije osigurano je minimalno obavljanje sljedećih poslova:

- ocjenu sistema za upravljanje rizicima u banci i ključnih rizika u cilju identifikovanja, mjerenja, praćenja, procjene, kontrole, izvještavanja i poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u banci.
- adekvatnost i pouzdanost funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti, kao i uspostavljenog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja banke,
- ocjenu sistema izvještavanja nadležnih organa banke i rukovodioca,

2.6. INTERNA REVIZIJA (nastavak)

- ocjenu tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja banke i sistema računovodstvenih evidencija,
- adekvatnost upravljanja imovinom banke,
- primjene politike naknada u banci,
- usklađenost novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov utjecaj na izloženost rizicima,
- ocjenu adekvatnosti informacionog sistema u banci,
- ocjenu strategije i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu adekvatnosti likvidnosti,
- kontrolu sistema prikupljanja i tačnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom,
- identifikacije slabosti u poslovanju banke i njenih uposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja,
- postupanje banke po nalogima i preporukama Agencije i društva za reviziju,
- obavlja ostale poslove potrebne za ostvarivanje ciljeva kontrolne funkcije interne revizije.

Za sve revizijske aktivnosti planirane Godišnjim planom, Interna revizija sačinjava revizijske izvještaje koji se dostavljaju odgovornim osobama-direktorima sektora, direkcija i filijala (u kojima je revizija obavljena), Upravi Banke i Odboru za reviziju.

Interna revizija sačinjava slijedeće izvještaje:

- Pojedinačne izvještaje o obavljenim revizijama i kontrolama;
- Kvartalne/polugodišnje izvještaje o radu; i
- Godišnji izvještaj o radu.

U skladu sa Odlukom o kontrolnim funkcijama Interna revizija izvještaje o radu dostavlja Agenciji za bankarstvo.

2.7. EKSTERNA REVIZIJA

Imenovanje eksterne revizije propisano je:

- Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije BiH (Sl.novine Federacije BiH 83/2009),
- Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti (Sl.novine Federacije BiH 60/2017), te
- Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci (Službene novine Federacije BiH 81/2017).

Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine je svojim dopisom 04-1-3-2971-5/18 od 05.09.2018.godine dala prethodnu saglasnost za izbor eksternog revizora za reviziju finansijskih izvještaja za 2018.godinu.

Saglasnost je data za izbor društva KPMG B-H d.o.o. Sarajevo.

2.7. EKSTERNA REVIZIJA (nastavak)

Skupština Banke je na svojoj sjednici održanoj 28.09.2018.godine (43_GSM_28.09.2018_2) donijela Odluku o izboru eksternog revizora za reviziju finansijskih izvještaja za 2018.godinu – KPMG B-H d.o.o Sarajevo.

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE

U skladu sa članom 6 Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Sistem upravljanja rizicima je sveobuhvatnost organizacijske strukture, pravila, postupaka i resursa za identifikaciju rizika, mjerenje/procjenjivanje rizika, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje rizicima i praćenje rizika, uključujući utvrđivanje apetita za rizik i profila rizičnosti, planiranje kapitala i praćenje adekvatnosti kapitala te izvještavanje o rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svojem poslovanju, a podrazumijeva uspostavljenost odgovarajućeg korporativnog upravljanja i kulture rizika te uključuje proces upravljanja rizicima.

Korporativno upravljanje, u smislu sistema upravljanja rizicima, uspostavlja se kroz statut i druge interne akte Banke kojima se definišu uloge, zadaci i odgovornosti nadzornih i upravljačkih tijela te višeg rukovodstva, sistem unutrašnjih kontrola i kontrolne funkcije, organizacijska shema i poslovi pojedinih organizacijskih dijelova i funkcija.

Kultura rizika obuhvata opštu svjesnost o rizicima na svim nivoima Banke i članica te odnos i ponašanje zaposlenika prema i u svezi rizika i upravljanja rizicima.

Proces upravljanja rizicima uključuje redovito i pravovremeno identifikovanje, mjerenje/procjenjivanje, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje i praćenje rizika, kao i izvještavanje o rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Proces upravljanja rizicima uključuje planiranje i praćenje adekvatnosti kapitala, jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti te usklađivanje profila rizičnosti s apetitom za rizik.

Apetit za rizik, odnosno sklonost preuzimanju rizika, predstavlja iznos, odnosno nivo rizika koju Banka smatra prihvatljivom preuzeti u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem i budućem okruženju, a utvrđuje se na nivou Banke. Appetit za rizik obuhvata određivanje namjere za preuzimanje rizika kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja nivoa rizika koju Banka smatra prihvatljivom, a definiše se internim sistemom limita u odnosu na upravljanje svim materijalnih oblicima rizika.

Nadzorni odbor Banke na godišnjoj osnovi usvaja Strategiju upravljanja rizicima, u kojoj se u skladu s poslovnom strategijom, na godišnjoj osnovi na nivou Banke utvrđuje apetit za rizik, osnovne strateške smjernice planiranja kapitala, ciljeve upravljanja rizicima i osnovna načela ovladavanja rizicima, uključujući rizike koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem Banka posluje te uzimajući u obzir stanje poslovnog ciklusa u kojem je Intesa Sanpaolo banka.

U skladu sa strateškim ciljevima definisanim u Strategiji upravljanja rizicima, rizici preuzeti radi postizanja poslovnih planova i ciljeva obuhvaćeni su primjereno definisanim sistemom upravljanja rizicima. Sve poslovne aktivnosti i povezani rizici, usklađeni su sa pravilima

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE (nastavak)

definiranim za upravljanje rizicima i definiranim strukturama limita. Stoga, usklađenost strategije upravljanja rizicima i poslovne strategije je jedan od ključnih preduslova za izvršavanje redovnih aktivnosti. Usklađenost pozicija sa definisanim limitima izloženosti se prati i o tome se izvještava na redovnoj osnovi, dok se na polugodišnoj osnovi priprema izvještaj o profilu rizika koje sadrži pregled profila rizika Banke kao i analiza izloženosti najznačajnijim rizicima.

Na kraju, osvrtom na 2018. fiskalnu godinu možemo zaključiti sljedeće:

- Tokom 2018. godine profil rizičnosti ISP BiH banke ostao je u većoj mjeri nepromijenjen u odnosu na prethodnu godinu, s kreditnim rizikom kao najznačajnijim rizikom. Rizici koji su identifikovani kao značajni za ISP BiH banku su pored kreditnog rizika, rizik likvidnosti (koji se smatra rizikom iznimnog značaja, ali se u narednom periodu ne očekuju značajni problemi), operativni rizik, kamatni rizik i strateški rizik te za iste Banke izračunava interne kapitalne zahtjeve.
- Banka je dobro kapitalizirana: regulatorni kapital i raspoloživi interni kapital sastoje se najvećim dijelom od komponenti osnovnog kapitala (Tier I), što se općenito smatra najkvalitetnijim kapitalom;
- Aktivnostima praćenja i izvještavanja nisu utvrđena ozbiljna kršenja internih politika i pravila;
- Banka je bila usklađena sa svim ključnim strateškim limitima.

Katalog rizika

Katalogom rizika utvrđuju se vrste rizika i njihove definicije koje se primjenjuju u sistemu upravljanja rizicima uspostavljenom na nivou Banke. U nastavku su navedene vrste rizika obuhvaćene katalogom rizika.

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija rizika/podkategorije rizika
Strateški rizik	<p>Strateški rizik je rizik gubitaka do kojeg dolazi zbog nepostojanja dugoročne strategije razvoja banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka, neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju i sl.</p> <p>Strateški rizik obuhvaća i poslovni rizik. Poslovni rizik jeste negativna, neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost banke. Do poslovnog rizika prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjenama u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu.</p> <p>Strateški rizik uključuje i Rizik profitabilnosti (rizik zarade) koji nastaje zbog neodgovarajućeg sistema i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti.</p> <p>Strateški rizik obuhvaća i Upravljački rizik. Upravljački rizik je rizik gubitaka koji dolazi zato što banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola.</p>
	<p>Reputacijski rizik je rizik gubitka povjerenja u integritet Banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnoj praksi Banke, neovisno o tome postoji li osnova za takvo javno mišljenje ili ne.</p> <p>Reputacijski rizik obuhvaća rizik gubitka povjerenja u integritet Banke do kojeg dolazi zbog ili povezano s drugim rizicima.</p> <p>Reputacijski rizik obuhvaća rizik usklađenosti u dijelu koji se odnosi na rizik od gubitka ugleda što ga Banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti s propisima, standardima i kodeksima te</p>

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija rizika/podkategorije rizika
	internim aktima. Reputacijski rizik obuhvaća ekološki rizik koji se odnosi na rizik gubitka ugleda što ga Banka može pretrpjeti zbog aktivnosti klijenta koje mogu imati nepovoljan utjecaj na okoliš, zdravlje, sigurnost i očuvanje prirodnih resursa ili zbog kršenja propisa iz područja zaštite okoliša.
Kreditni rizici	<p>Kreditnim rizicima smatraju se:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Osnovni kreditni rizik 2) Rezidualni rizik, 3) Rizik države, 4) Koncentracijski rizik, 5) Valutno inducirani kreditni rizik. 6) Migracijski rizik 7) Rizik druge ugovorne strane 8) Kamatno inducirani kreditni rizik <p>Osnovni kreditni rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zbog neispunjavanja dužnikove novčane obveze prema Banci.</p> <p>Rezidualni rizik je rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja osnovnog kreditnog rizika kojima se koristi Banka manje djelotvorne nego što se očekivalo.</p> <p>Rizik države je rizik specifičan za plasmane odobrene izvan Bosne i Hercegovine u okviru međunarodnih kreditnih i investicijskih aktivnosti, a proizlazi iz privrednih i političkih faktora koji su specifični za određenu državu, te vezano za provedivost ugovora o plasmanu i mogućnosti realizacije kreditne zaštite unutar pravnog okvira pojedine države u određenom vremenskom razdoblju.</p> <p>Koncentracijski rizik je svaka pojedinačnadirektna ili indirektna, izloženost prema jednoj osobi, odnosno grupi povezanih osoba ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti privredni sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni poslovi ili roba, odnosno primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika, koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja Banke.</p> <p>Valutno inducirani kreditni rizik jest rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obveze prema Banci, a kojemu je Banka dodatno izložena zbog odobravanja plasmana u stranoj valuti ili uz valutnu klauzulu i koji proizlazi iz dužnikove izloženosti valutnom riziku.</p> <p>Migracijski rizik je rizik gubitka uslijed promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga.</p> <p>Rizik druge ugovorne strane je rizik gubitka koji proizlaze iz neispunjavanja obveza druge ugovorne strane.</p> <p>Kamatno inducirani kreditni rizik jeste rizik koji proizilazi iz nemogućnosti dužnika da ispuni svoje finansijske obaveze prema banci, a kojemu je dodatno izložena kreditna institucija koja preuzima kreditni rizik iz izloženosti koje su vezane uz promjenivu kamatnu stopu.</p>
Tržišni rizici	<p>Tržišnim rizicima smatraju se:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pozicijski rizik u knjizi trgovanja, 2) Valutni rizik, 3) Robni rizik u knjizi trgovanja. <p>Pozicijski rizik u knjizi trgovanja je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene financijskog instrumenta ili, kod izvedenoga financijskog instrumenta, promjene cijene odnosno varijable, a što utječe na stavke u knjizi trgovanja. Pozicijski rizik u knjizi trgovanja dijeli se na opći pozicijski rizik i specifični pozicijski rizik. Opći pozicijski rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene financijskog instrumenta nastale zbog promjene razine kamatnih stopa ili većih promjena na tržištu kapitala nevezanih uz bilo koju specifičnu karakteristiku toga financijskog instrumenta.</p> <p>Specifični pozicijski rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene pojedinačnoga financijskog instrumenta nastale zbog činitelja vezanih uz njegova izdavatelja, odnosno kod izvedenoga financijskog instrumenta uz izdavatelja osnovnoga financijskog instrumenta.</p> <p>Valutni rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata, a što utječe na stavke u knjizi trgovanja i/ili stavke u knjizi banke. Ova vrsta rizika ne obuhvaća valutni</p>

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija rizika/podkategorije rizika
	<p>rizik koji je povezan s nepotpuno konsolidiranim vlasničkim udjelima u knjizi banke.</p> <p>Robni rizik u knjizi trgovanja je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene robe, a što utječe na stavke u knjizi trgovanja.</p> <p>Tržišni rizik uključuje i prilagodbu kreditnim vrednovanju ili CVAPrilagodba kreditnom vrednovanju (CVA) predstavlja prilagodbu vrijednosti portfelja derivatnih OTC instrumentalna, na način da odražava kreditni rizik druge ugovorne strane.</p> <p>Rizik namire je rizik gubitka koji proizlazi iz neispunjavanja obveza druge ugovorne strane.</p>
Rizik vlasničkih udjela u knjizi banke	<p>Rizik vlasničkih udjela u knjizi banke je rizik gubitka zbog nepovoljnih tržišnih kretanja koja se odnose na nepotpuno konsolidirane vlasničke udjele u knjizi banke, a uključuje i valutni rizik koji je povezan s nepotpuno konsolidiranim vlasničkim udjelima u knjizi banke.</p>
Rizik nekretnina	<p>Rizik ulaganja u nekretnine jest rizik gubitka koji proizlazi iz promjena tržišnih vrijednosti portfelja nekretnina u kreditnoj instituciji.</p>
Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	<p>Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa.</p>
Likvidnosni rizik	<p>Rizik likvidnosti je rizik gubitaka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze.</p> <p>Likvidnosnim rizicima smatraju se:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rizik finansiranja likvidnosti, 2) Rizik tržišne likvidnosti. <p>Rizik financiranja likvidnosti je rizik da banka neće biti u stanju uspješno ispuniti očekivane i neočekivane sadašnje i buduće potrebe za novčanim sredstvima, te potrebe za instrumentima osiguranja, a da ne utječe na redovno dnevno poslovanje ili na finansijski rezultat banke.</p> <p>Rizik tržišne likvidnosti je rizik koji proizlazi iz nemogućnosti banke da jednostavno napravi poravnanje pozicija ili eliminiira te pozicije po tržišnoj cijeni, zbog tržišnog poremećaja ili zbog nedovoljne dubine tržišta.</p>
Operativni rizik	<p>Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja.</p> <p>Operativni rizik uključuje pravni rizik koji se definira kao rizik gubitka zbog utvrđenih naknada ili izrečenih kazni i sankcija proisteklih iz pokrenutog sudskog, upravnog ili drugog postupka protiv društva po osnovi neispunjavanja ili kršenja ugovornih ili zakonskih obveza, kao i gubitaka zbog poslovnih odluka za koje se ustanovi da su neprovedive i da negativno utječu na aktivnosti i finansijski položaj društva.</p> <p>Operativni rizik uključuje rizik usklađenosti u dijelu koji se odnosi na rizik gubitka zbog izricanja mjera i kazni, na rizik nastanka značajnog finansijskog gubitka ili ostalih gubitaka koje društvo može pretrpjeti zbog neusklađenosti s propisima, standardima, kodeksima i internim aktima, te na rizike povezane sa sprječavanjem pranja novca i sprječavanjem financiranja terorizma.</p> <p>Operativni rizik uključuje rizik informacijskog sistema u dijelu koji se odnosi na rizik gubitka koji proizlazi iz korištenja informacijske tehnologije odnosno informacijskog sistema.</p> <p>Operativni rizik uključuje rizik modela koji se predstavlja rizik gubitaka koji bi kreditna institucija mogla pretrpjeti zbog odluka koje bi se prvenstveno mogle temeljiti na rezultatima internih modela i to pogrešaka u oblikovanju, primjeni ili upotrebi tih modela.</p> <p>Rizik nesavjesnog ponašanja jeste postojeći ili potencijalni rizik gubitaka koji nastaje zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve zlonamjernog ponašanja ili nehaja.</p>

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija rizika/podkategorije rizika
Rizik eksternalizacije	<p>Rizik eksternalizacije je zajednički naziv za sve rizike koji nastaju kada banka ugovorno povjerava drugoj strani (pružiocima usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače obavljala sama.</p> <p>Pod eksternalizacijom se smatra svako ugovorno povjeravanje obavljanja aktivnosti banke pružiocima usluga, koje bi banka inače obavljala sama.</p> <p>Aktivnosti koje bi banka inače obavljala sama su aktivnosti koje banci omogućavaju obavljanje aktivnosti pružanja bankovnih i/ili finansijskih usluga, uključujući i aktivnosti kojima se podržava obavljanje tih aktivnosti.</p>
Rizik prekomjerne finansijske poluge	<p>Rizik prekomjerne finansijske poluge znači rizik koji proizlazi iz ranjivosti banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge i koji može dovesti do neželjenih izmjena njezinog poslovnog plana, uključujući prislinu prodaju imovine što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njezine preostale imovine.</p>

Strategija upravljanja rizicima

Strategija upravljanja rizicima je dokument kojim Banka, u skladu s poslovnom strategijom, na godišnjoj osnovi utvrđuje apetit za rizik, osnovne strateške smjernice planiranja kapitala, ciljeve upravljanja rizicima i osnovna načela ovladavanja rizicima, uključujući rizike koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem Banka posluje te uzimajući u obzir stanje poslovnog ciklusa u kojem je Banka.

Plan kapitala

Planom za kapital Banka, na godišnjoj osnovi, konkretizira se i precizira provođenje strateških ciljeva i smjernica za planiranje kapitala te utvrđuje vremenski horizont za njihovo ostvarenje s obzirom na utjecaj makroekonomskih faktora i promjenu smjera ekonomskog ciklusa na strateške planove, način na koji će Banka udovoljavati kapitalnim zahtjevima u budućnosti, relevantna ograničenja vezana za kapital (npr. učinak izmjene propisa ili donošenja novih propisa), kao i opći plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima (npr. način pribavljanja dodatnoga kapitala, ograničavanje poslovne aktivnosti ili primjena tehnika smanjenja rizika). Skupština Banke na prijedlog nadzornog Odbora Banke na godišnjoj osnovi donosi plan za kapital.

Politike upravljanja rizicima

Politike upravljanja rizicima su dokumenti kojima Banka, po potrebi, na godišnjoj osnovi konkretizira i precizira provođenje strategije upravljanja rizicima. Politike se donose za upravljanje jednim rizikom ili većim brojem rizika, a njima se prvenstveno utvrđuju smjernice za ovladavanje rizicima te osnovni limiti i indikatori u odnosu na koje će se analizirati profil rizičnosti i izloženost rizicima. Isto tako, za slučajeve prekoračenja definisanih limita, određene su jasne eskalacijske procedure ovisno o vrsti prekoračenog limita.

Isto tako, sistem upravljanja rizicima uspostavlja se na nivou Banke te podrazumijeva usklađenost i koordiniranost aktivnosti svih organizacijskih dijelova banke u pogledu upravljanja rizicima.

Uprava osigurava odgovarajuću primjenu strategije upravljanja rizikom koja se utvrđuje u politikama za upravljanje rizicima za:

- Kreditni rizik;
- Operativni rizik;

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE (nastavak)

- Tržišne rizike;
- Kamatni rizik u knjizi banke;
- Rizik likvidnosti

Ciljevi i politike upravljanja kreditnim rizik

Sistem upravljanja kreditnim rizikom se sastoji od organizacione strukture, pravila, procesa, procedura, sistema i izvora koji imaju za cilj identifikovanje, mjerenje /procjenu, upravljanje, monitoring, i izvještavanje o izloženosti kreditnom riziku, odnosno, sveukupno upravljanje kreditnim rizikom, što podrazumijeva postojanje adekvatnog korporativnog upravljanja i kulture upravljanja kreditnim rizikom.

Osnovni elementi sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke su:

1. **Strategija upravljanja rizicima i politika upravljanja kreditnim i srodnim rizicima** koji predstavljaju konkretizaciju strategije u smislu ukupnog apetita kreditnog rizika, limita, i pokazatelja praćenja profila rizika.
2. **Ključni procesi** sistema upravljanja kreditnim rizikom su:
 - proces kreditnog odobrenja;
 - proces kreditnog monitoringa (proces pregleda kredita);
 - proces ranog upozorenja (proces rane detekcije povećanog kreditnog rizika) - PCEM;
 - proces klasifikacije imovine kako je definisano odlukama Agencije za bankarstvo FBiH (FBA) i Pravilima ISP Grupe;
 - proces naplate;
 - proces upravljanja kolateralom;
 - analiza portfolija i proces monitoringa kreditnog rizika;
 - proces računanja adekvatnosti kapitala za kreditni rizik;
3. **Uloge i odgovornosti** u ključnim procesima sistema upravljanja kreditnim rizikom dodijeljene su sljedećim organizacionim jedinicama:
 - Direkcija upravljanja rizicima;
 - Direkcija za procjenu kreditnog rizika;
 - Direkcija naplate potraživanja;
 - Direkcija za analizu kreditnog portfolija i administracija;
 - Direkcija interne revizije;
 - Direkcija pravnih poslova;
 - Funkcija ugovaranja plasmana koja je organizirana u nekoliko organizacionih jedinica.

Funkcija kontrole rizika, sa odgovornostima u dijelu koji se odnosi na kontrolu kreditnog rizika koju obavlja Direkcija upravljanja rizicima, se definiše i uspostavlja posebnim internim propisima.

Glavne strateške odrednice upravljanja kreditnim rizikom sadržane su u Strategiji upravljanja rizicima i politikama upravljanja kreditnim rizikom.

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE – Kreditni rizik (nastavak)

Strategija upravljanja rizicima donosi se u pisanom obliku u skladu sa Smjernicama za opći okvir upravljanja rizicima, a u pogledu upravljanja kreditnim rizikom minimalno obuhvaća sljedeće:

- ciljeve i temeljna načela preuzimanja kreditnog rizika;
- apetit za kreditni rizik, odnosno razinu rizika kojeg Banka smatra prihvatljivim preuzeti u ostvarenju svoje poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju.

Politike upravljanja kreditnim rizikom i povezanim rizicima predstavljaju konkretizaciju Strategije za upravljanje rizicima u svrhu jednostavnog i učinkovitog upravljanja ukupnim nivom kreditnog rizika kojeg je Banka spremna preuzeti. Kroz Politiku, koju jednom godišnje zajednički pripremaju poslovne linije i funkcije rizika, a usvaja Nadzorni odbor Banke, predstavlja se smjer i plan razvoja kreditnog portfelja Banke u predmetnoj poslovnoj godini. Politika obuhvata sljedeće cjeline:

- pregled općih smjernica i limita za upravljanje kreditnim portfeljem koji proizlaze iz analize okruženja te Strategije za upravljanje rizicima, a Politikom se nadopunjavaju, dalje razrađuju i definišu.
- pregled pravila i smjernica za pojedina poslovna područja (poslovanje sa stanovništvom i sa pravnim licima) i segmente klijenata kojima se na operativnom nivou konkretizira preuzimanje i upravljanje kreditnim rizikom.

Smjernice i pravila definisana Politikom upravljanja kreditnim rizikom dalje se ugrađuju u Kreditne priručnike Banke koji predstavljaju operativne dokumente i upute svima zaposlenicima uključenima u kreditne procese. Na taj način, Politika ima za cilj dati smjernice nižim organizacijskim dijelovima kako strukturirati transakcije te ostvariti portfeljske i budžetske ciljeve, čime ispunjava i svoju ulogu u edukaciji i širenju kulture upravljanja kreditnim rizikom na svim organizacionim nivoima Banke.

Ciljevi i politike upravljanja operativnim rizikom

Sistem upravljanja operativnim rizikom obuhvata načela, pravila, postupke i metode za upravljanje operativnim rizikom, te jasno definisane uloge i odgovornosti na svim nivoima upravljanja koje su utvrđene smjernicama za opći okvir upravljanja rizicima, pravilnicima, uputama, metodologijama i procedurama.

Glavni cilj upravljanja operativnim rizikom je identifikacija i mjerenje (kvantifikacija) rizika čime se omogućava praćenje i primjereno ublažavanje rizika radi usklađivanja sa sklonošću Banke izloženosti operativnom riziku.

Nivoi upravljanja operativnim rizikom su:

- Korporativna tijela (Uprava i nadzorna tijela Banke/Grupe) zadužena za uspostavljanje sistema upravljanja operativnim rizikom te za praćenje i nadziranje izloženosti operativnom riziku i adekvatnosti upravljanja operativnim rizikom;
- Decentralizirana razina rukovoditelja organizacijskih dijelova, procesa i projekata zadužena za identifikaciju, evidenciju, procjenu i praćenje identificiranih operativnih rizika;

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE – Operativni rizik (nastavak)

- Funkcija kontrole rizika zadužena za koordinaciju i kontrolu prikupljenih podataka o operativnim rizicima, analizu historijskih i očekivanih budućih događaja operativnog rizika i kvantifikaciju njihovih učinaka, te izvještavanje Uprave i nadzornih tijela Banke i Grupe;
- Svi uposlenici u svojim područjima nadležnosti aktivno sudjeluju u upravljanju operativnim rizikom te u integriranju upravljanja operativnim rizikom u svakodnevno poslovanje Grupe PBZ.

Identifikacija, mjerenje i praćenje rizika provodi se kroz sljedeće procese:

- prikupljanje i analiza podataka o internim gubicima obuhvata prikupljanje podataka o događajima koji su se dogodili u Banci ili drugoj članici Grupe PBZ i koji su povezani s njihovom izloženošću operativnom riziku;
- prikupljanje i analiza podataka o vanjskim gubicima obuhvata prikupljanje podataka o događajima koji su se dogodili u kreditnim ili finansijskim institucijama izvan Grupe PBZ, a ti su događaji povezani s izloženošću tih institucija operativnom riziku i
- proces samodijagnoze koji obuhvata analizu scenarija i procjenu poslovnog okruženja. Analiza scenarija (SA) obuhvata kvantifikaciju, odnosno mjerenje operativnog rizika na temelju procjene posljedica mogućih budućih događaja, u smislu njihove učestalosti, prosječnog iznosa te scenarija u najgorem mogućem slučaju. Procjena okruženja (VCO) obuhvata kvalitativnu ocjenu operativnog rizika po faktorima rizika (uzrocima rizika) na način da se procjenjuje važnost svakog pojedinog faktora rizika te razina njegovog ovladavanja.

Banka mjeri/procjenjuje identifikovane operativne rizike u svim svojim aktivnostima, proizvodima, procesima i projektima.

Politikom upravljanja operativnim rizikom definisan je apetit za operativni rizik, praćenje izloženosti operativnom riziku i iskorištenosti limita, eskalacijske postupke u slučaju prekoračenja limita te smjernice i načine ovladavanja operativnim rizikom.

Apetit za operativni rizik, odnosno sklonost preuzimanju operativnog rizika na nivou Banke predstavlja iznos, odnosno nivo rizika koju Banka smatra prihvatljivom preuzeti u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem i budućem okruženju. Temelji se na operativnim gubicima, prikupljenim u procesu prikupljanja podataka i na temelju procjena ukupnih očekivanih gubitaka u postupku analize scenarija kao sastavnom dijelu procesa samodijagnoze.

Praćenje operativnog rizika podrazumijeva redovno analiziranje i strukturiranje rezultata identificiranja i mjerenja/procjenjivanja operativnog rizika, analizu profila rizičnosti te informacija o aktivnostima ovladavanja operativnog rizika.

Ovladavanje operativnim rizikom podrazumijeva preventivne i korektivne aktivnosti radi smanjenja izloženosti operativnom riziku, izbjegavanje rizičnih aktivnosti, unaprjeđenje i promjene u procesima, uvođenje internih kontrola te prijenos operativnog rizika na treće osobe kroz osiguranje i ostale specifične finansijske instrumente. Ovladavanje operativnim rizikom provodi se za identifikovane operativne rizike u svim aktivnostima, proizvodima, procesima i projektima Banke.

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE - Operativni rizik (nastavak)

Cilj izvještavanja o operativnom riziku je pružanje podrške za učinkovito upravljanje operativnim rizikom na svim nivoima odgovornosti.

Kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunava se primjenom jednostavnog pristupa- BIA.

Ciljevi i politike upravljanja tržišnim rizikom

Glavni cilj modela upravljanja tržišnim rizikom jeste da se osiguraju sigurne i ispravne aktivnosti Banke, sa ciljem održavanja izloženosti tržišnom riziku unutar definiranih ograničenja i pragova.

Okvir upravljanja tržišnim rizikom Banke uključuje sljedeće elemente:

- principi, pravila, politike, procedure i metode koje imaju za cilj upravljanje tržišnim rizikom definiranim u internim propisima;
- proces upravljanja tržišnim rizikom koji uključuje upravljanje, identifikaciju i mjerenje, monitoring, izvještavanje;
- striktno definisane menadžerske odgovornosti i aktivnosti unutar ugovorenih standarda i uspostavljenih limita;
- učinkovit nadzor odbora i menadžmenta kroz detaljan i sveobuhvatan sistem protoka informacija.

Politikom upravljanja tržišnim rizicima Banka definiše svoj apetit prema riziku i to u smislu **neočekivanog gubitka** (rizična vrijednost VaR koja predstavlja potencijalni maksimalni gubitak u jednom danu izračunato sa 99% sigurnošću) i **ograničene izloženosti u zavisnosti o vrsti emitenta** (limiti emitenta).

Pored limita rizične vrijednosti, apetit rizika je definisan kroz limite emitenta što je predstavljeno kroz limit za investiranje u državne obveznice (uključujući trezorske zapise), izdate u Federaciji Bosne i Hercegovine od strane Ministarstva Finansija u lokalnoj valuti BAM.

Rizična vrijednost i drugi limit se računaju i prate na dnevnoj osnovi i izvještavaju svim relevantnim poslovnim funkcijama i funkcijama za upravljanje rizikom, uključujući Upravu Banke.

Ciljani profil tržišnog rizika Banke je detaljno definisan u Polici upravljanja tržišnim rizikom koju odobrava Uprava i Nadzorni odbor.

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE (nastavak)

Ciljevi i politike upravljanja kamatnim rizikom u knjizi banke

Glavni cilj modela upravljanja kamatnim rizikom jeste da se osiguraju sigurne i ispravne aktivnosti Banke, sa ciljem održavanja izloženosti riziku kamatne stope unutar definisanih limita i pragova.

Okvir upravljanja rizikom kamatne stope Banke uključuje sljedeće elemente:

- Sistem za mjerenje, ocjenjivanje i izvještavanje o izloženosti riziku kamatne stope;
- Dokumentacija za upravljanje rizikom kamatne stope sa jasno definisanim okvirom, smjernicama, modelima i pretpostavkama koje se koriste u procesu upravljanja rizikom;
- proces upravljanja tržišnim rizikom koji uključuje upravljanje, identifikaciju i mjerenje, monitoring, izvještavanje;
- striktno definisane menadžerske odgovornosti i aktivnosti unutar ugovorenih standarda i uspostavljenih limita;
- učinkovit nadzor odbora i menadžmenta kroz detaljan i sveobuhvatan sistem protoka informacija.

Za procjenu i praćenje izloženosti kamatnom riziku Banka primjenjuje eksterne i interne standarde.

Eksterni standardi Agencije za bankarstvo FBiH predstavljaju regulatorne limite koje je propisala Agencija za bankarstvo FBiH i odnose se na dovoljan nivo regulatornog kapitala Banke koja bi osigurala pokriće za procjenjenu promjenu ekonomske vrijednosti knjige banke.

Interni standardi za upravljanje rizikom kamatne stope u Banci se sastoje od sljedećih osnovnih modela za mjerenje rizika kamatne stope:

- analiza promjene kamatne stope;
- osjetljivost promjene fer vrijednosti;
- osjetljivost neto kamatne dobiti;

Cjelokupni apetit rizika za rizik kamatne stope se izražava u smislu osjetljivosti pomaka – čvrsti /hard limit, a također se primjenjuju dodatne mjere ili monitoring instrumenata za dalju kontrolu izloženosti riziku kamatne stope kao što su: analiza promjene kamatne stope, osnovna analiza rizika, analiza rizika na krivulji prinosa itd.

Ciljani profil rizika kamatne stope Banke je detaljno definisan u Polici upravljanja rizikom kamatne stope koju odobrava Uprava i Nadzorni odbor.

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE (nastavak)

Ciljevi i politike upravljanja rizikom likvidnosti

Glavni cilj upravljanja likvidnošću jeste da se osiguraju sigurne i ispravne aktivnosti Banke, sa ciljem održavanja izloženosti riziku likvidnosti unutar definiranih limita i pragova.

Okvir upravljanja rizikom likvidnosti Banke uključuje sljedeće elemente:

- učinkovit nadzor odbora i menadžmenta kroz detaljan i sveobuhvatan sistem protoka informacija;
- Sistem za mjerenje, ocjenjivanje i izvještavanje o izloženosti riziku likvidnosti;
- dokumentacija za upravljanje rizikom likvidnosti sa jasno definisanim okvirom, smjernicama, modelima i pretpostavkama koje se koriste u procesu upravljanja rizikom;
- striktno definisane menadžerske odgovornosti i aktivnosti unutar ugovorenih standarda i uspostavljenih limita;
- stres testiranje uključujući formalni plan za nepredviđene aktivnosti za krize likvidnosti

Za procjenu i praćenje izloženosti riziku likvidnosti Banke, koriste se eksterni standardi i interni standardi kako slijedi:

1) Eksterni standardi Agencije za bankarstvo FBiH (FBA) predstavljaju regulatorne limite koje propisuje FBA:

- Minimalni omjer likvidnosti po vremenskim periodima;
- Obavezni bilans gotovinskih rezervi.
- Omjer pokrivenosti likvidnosti (LCR);

2) Interni standardi za upravljanje likvidnosti u Banci su sljedeći osnovni modeli za mjerenje rizika likvidnosti:

- dnevni monitoring rizika likvidnosti;
- monitoring rezervi likvidnosti;
- limiti za projicirane kumulativne wholesale izloženosti;
- omjer stabilnog neto finansiranja (NSFR);
- stres testiranje;
- omjeri koncentracije;
- pokazatelji plana za slučaj krize likvidnosti¹

Ciljani profil rizika likvidnosti Banke je detaljno definisan u Polici upravljanja rizikom likvidnosti koju odobrava Uprava i Nadzorni odbor.

¹ Zahtjevi u kriznim situacijama likvidnosti su propisani u Smjernicama za upravljanje rizikom likvidnosti.

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE (nastavak)

Testiranje otpornosti na stres

Testiranje otpornosti na stres sastavni je dio sistema upravljanja rizicima, a provodi se za interne upravljačke potrebe i na zahtjev nadzornih tijela. Stres test za interne upravljačke potreba obuhvata sveobuhvatno testiranje otpornosti na stres kao i testiranje otpornosti na stres na nivou pojedinog rizika:

- **Testiranje otpornosti na stres u okviru ICAAP-a**

Sveobuhvatni okvir testiranja otpornosti u okviru ICAAP-a služi kao dodatni alat za praćenje potencijalnih dodatnih kapitalnih zahtjeva zbog nastanka stresnog scenarija. Rezultati testiranja se smatraju dopunom potrebnog internog kapitala u osnovnom scenariju, radi osiguravanja konzervativnog planiranja kapitala uvažavajući utjecaj potencijalnih stresova.

- **Testiranje otpornosti na stres u okviru pripreme Plana oporavka**

Primjenjuje se tzv „reverse stress test”, stresni scenariji pretpostavljeni u kontekstu plana oporavka razmatraju sistemske i idiosinkratične događaje. Fokusirani su na elemente osjetljivosti za Banku te mogu proizvesti najteže učinke u pogledu manjka kapitala i likvidnosti. Provodi se jednom godišnje, metodologiju i scenarije definiše Direkcija upravljanja rizicima.

- **Testiranje otpornosti na stres na nivou pojedinog rizika**

Testiranje otpornosti na stres čini sastavni dio cjelokupnog sistema upravljanja rizicima o čijim rezultatima se redovito obavještava rukovodstvo Banke te služi kao relevantan input za donošenje odluka o upravljanju rizicima.

Nevezano uz postupke sveobuhvatnih testiranja otpornosti na stres Banka je uspostavila redovne postupke za provođenje testiranja otpornosti na stres (tržišni, kamatni, rizik likvidnosti).

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE (nastavak)

Funkcija kontrole rizika

Funkcija kontrole rizika organizirana je unutar Sektora za upravljanje i kontrolu rizika i to u okviru Direkcije upravljanja rizicima. Funkcija kontrole rizika definiše i procjenjuje adekvatnost sistema upravljanja rizicima i prati ukupnu izloženost riziku. Cilj funkcije kontrole rizika Banke je kontinuirani rad na uspostavljanju i unaprjeđenju sveobuhvatnog i učinkovitog sistema za kontrolu i upravljanje rizikom, koji je proporcionalan prirodi, obuhvatu i složenosti usluga koje Banka pruža i usklađen sa profilom rizika Banke i PBZ Grupe, uzimajući u obzir regulatorne zahtjeve Agencije za bankarstvo FBiH i smjernice PBZ Grupe.

Ključne uloge i odgovornosti funkcije kontrole rizika su:

- predlaganje Upravi Banke usvajanja Općih pravila za upravljanje rizicima, te pravilnika za upravljanje rizicima (uključujući Proces interne procjene adekvatnosti kapitala – ICAAP);
- predlaganje Upravi Banke donošenja metodologija, uputa kojima se detaljno propisuje identificiranje i mjerenje/procjenjivanje rizika, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje rizicima, praćenje i izvješćivanje o rizicima u području upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke usvajanja pristupa koji se primjenjuje za izračun za adekvatnosti kapitala;
- usvajanje pravila, instrukcija i metodologija za planiranje, izračun i kontrolu adekvatnosti kapitala (prema regulatoru i interno);
- predlaganje Upravi Banke strategije upravljanja rizicima i politika i pravila upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke odluka o limitima izloženosti u skladu sa strategijom upravljanja rizicima i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke aktivnosti za ovladavanje rizicima u skladu sa strategijom i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke integriranja upravljanja rizicima u svakodnevno poslovanje, a posebice u donošenje poslovnih odluka;
- provođenje aktivnosti identificiranja rizika, mjerenja/procjenjivanja rizika i testiranja otpornosti na stres;
- analiziranje rizika (uključujući i rizike kod novih proizvoda ili novih tržišta);
- sudjelovanje u izračunu adekvatnosti kapitala;
- praćenje izloženosti rizicima, profila rizičnosti i adekvatnosti kapitala uključujući praćenje strukture limita rizika;
- provjeravanje primjene i efektivnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima;
- ispitivanje i vrednovanje adekvatnosti i efektivnosti unutarnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima;
- izvještavanje o rizicima i adekvatnosti kapitala višeg rukovodstva Banke, člana Uprave Banke nadležnog za kontrolu rizika, Uprave Banke, Nadzornog odbora Banke, Odbor za upravljanje kreditnim rizicima Banke, Odbor za upravljanje finansijskim rizicima Banke, Direkciju interne revizije Banke, Odbora za reviziju Banke te po potrebi drugih funkcija i organizacijskih dijelova Banke;
- izvještavanje Privredne Banke Zagreb d.d. o rizicima i adekvatnosti kapitala;
- predlaganje Upravi Banke godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke i usvajanje planova operativnih aktivnosti na bazi godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke;

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE – Funkcija kontrole rizika (nastavak)

- izvještavanje Upravi Banke, Odboru za reviziju ili Nadzornom odboru Banke o aktivnostima Funkcije kontrole rizika Banke;
- izvršavanje kontrola kako je definisano planom rada Funkcije kontrole rizika Banke.

Dodatno na gore navedene aktivnosti, Funkcija kontrole rizika Banke obavlja sve propisane aktivnosti u skladu sa važećim regulativama, zahtjevima Privredne Banke Zagreb d.d., kao i internim regulativama Banke.

U 2018. godini, redovne aktivnosti funkcije kontrole rizika provedene su prema planu i propisanim relevantnim internim propisima. Detaljan pregled provedenih aktivnosti kao i nalazi za kontrolisana područja dokumentovana su u Izvještajima o radu funkcije kontrole rizika. Izvještaji funkcije kontrole rizika na redovnoj osnovi dostavljaju se Upravi Banke, koja je rad funkcije kontrole ocijenila primjerenim odnosno više nego adekvatnim. Također, Funkcija kontrole rizika pored Uprave banke direktno izvještava i Nadzorni odbor Banke. Izvještaji Funkcije kontrole rizika redovno se dostavljaju i Odboru za rizike te Odboru za reviziju.

Izvještavanje

Kako bi najviše rukovodstvo i druge relevantne funkcije bile adekvatno uključene u sistem upravljanja rizicima, uspostavljen je sistem izvještavanja koji omogućava efikasno i pravovremeno informisanje sudionika o izloženosti rizicima, potencijalnim alatima za mitigaciju rizika, te njihovom efektu.

Izvještaji koji se prezentuju upravljačkim tijelima Banke te Odboru za rizike omogućavaju podizanje nivoa svijesti o rizičnim područjima u Banci, razmjenu stavova i diskusiju svih relevantnih sudionika sistema upravljanja rizicima. Kontinuirano se unapređuju sadržajem i kvalitetom prikazanih podataka.

Proces, sudionici i njihove uloge definirane su internim pravilima.

Izvještaji o kretanju internih gubitaka, promjeni nivoa rizika u procesima gdje su uspostavljeni indikatori rizika, kretanje kapitalnog zahtjeva, inicijative koje se poduzimaju u cilju mitigacije rizika, apetit za rizik te strateški relevantne teme dostavljaju se Upravljačkim tijelima Banke Odboru za rizike Banke te vlasnicima procesa/poslovnim dijelovima.

Izvještavanje se, ovisno o vrsti i primatelju izvještaja, provodi na dnevnoj, mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi.

3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE - Izvještavanje (nastavak)

U nastavku je dat popis ključnih izvještaja koji se odnose na upravljanje rizicima i korisnika izvještaja:

Tabela 3

IZVJEŠTAJ	Nadzorni odbor	Odbor za rizike	Odbor za reviziju	Uprava Banke	FRC	Odbor za upravljanje kreditnim rizikom	Odbor za upravljanje problematičnim plasmanima	Odbor za upravljanje eksternalizacijom
IZVJEŠTAJ O ICAAP-U	✓	✓	✓	✓				
IZVJEŠTA O PROFILU RIZIČNOSTI ISP BIH	✓	✓	✓	✓				
IZVJEŠTAJ FUNKCIJE KONTROLE RIZIKA I PLAN RADA	✓	✓	✓	✓				
PLAN OPORAVKA BANKE	✓	✓		✓				
IZVJEŠTAJ O STRATEŠKOM RIZIKU				✓				
KVARTALNI IZVJEŠTAJ O KREDITNOM RIZIKU	✓	✓	✓	✓	✓			
MJESEČNI IZVJEŠTAJ O KREDITNOM RIZIKU						✓		
PCM KVARTALNI IZVJEŠTAJ						✓		
IZVJEŠTA O REALIZACIJI AKCIONI PLANOVA U PCM PROCESU							✓	
IZVJEŠTAJ O STANJU I PROMJENAMA PORTFOLIJA NEKVALITETNE AKTIVE	✓		✓	✓				
OPERATIVNI PLAN UPRAVLJANJA NEKVALITETNOM AKTIVOM	✓		✓	✓				
PRIJEDLOG PROMJENA I KLASIFIKACIJE REZERVACIJA							✓	
MJESEČNI IZVJEŠTAJ O OPERATIVNIM RIZICIMA				✓				
KVARTALNI IZVJEŠTAJ O OPERATIVNIM RIZICIMA	✓	✓	✓	✓				
KVARTALNI IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKIM RIZICIMA	✓	✓	✓	✓				
IZVJEŠTAJ O EKSTERNALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA	✓	✓		✓				✓
IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ PROCJENI RIZIKA INFORMACIONOG SISTEMA	✓	✓		✓				
IZVJEŠTAJ O ISKORIŠTENOSTI LIMITA ZA LIKVIDNOSNI, KAMATNI I TRŽIŠNI RIZIK (FRC IZVJEŠTAJ)					✓			

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA

U skladu sa članom 7 Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Svi podaci su u 000 KM, ako nije drugačije navedeno.

4.1. STRUKTURA KAPITALA BANKE

Regulatorni kapital banke jest iznos izvora sredstava koji je Banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjenja obveza prema svojim povjericima.

Odlukom Agencije za bankarstvo, Odluka o izračunu kapitala banke (oktobar 2017.godine), banke su dužne održavati odgovarajuću visinu regulatornog kapitala sukladno rizicima koje preuzimaju u svom poslovanju na individualnoj i konsolidiranoj osnovi.

Regulatorni kapital Banke na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 238.477 hiljada KM. Najvećim dijelom sastoji se od najstabilnijih i najpostojanijih izvora sredstava - uplaćenih redovnih dionica i rezervi koje se svake godine povećavaju odlukom Skupštine, usmjeravajući tako dio ostvarene neto dobiti tekuće godine u kapital.

Osnovni kapital Banke uključuje, najvećim dijelom, uplaćene redovne dionice Privredne banke Zagreb d.d. i pripadajuću dioničku premiju, ostale rezerve i akumuliranu ostalu sveobuhvatnu dobit.

Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit uključuje nerealizirane gubitke/dobitke s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine koja je raspoređena u portfelj imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Osnovni kapital je umanjen za nematerijalnu imovinu u skladu sa Odlukom o izračunu kapitala banke.

Dopuski kapital Banke sastoji se od regulatornih usklađenja kako je opisano u nastavku.

Banka ne posjeduje hibridne, odnosno podređene instrumente te nema dodatni osnovni kapital.

Struktura kapitalnih zahtjeva za banke, u skladu sa članom 34 Odluke, definira minimalne razine za tri kapitalna zahtjeva:

- stopa redovnog osnovnog kapitala od 6,75%
- stopa osnovnog kapitala od 9%
- stopa regulatornog kapitala od 12%

Novi računovodstveni standard MSFI 9, kojeg je u julu 2014. godine objavio IASB i odobrila Europska komisija Uredbom br. 2067/2016, od 1. januara 2018. godine zamjenio je MRS 39, koji je do 31. decembra 2017. godine regulirao klasifikaciju i mjerenje financijskih instrumenata.

Odlukom o izračunu kapitala banke, nije predviđena mogućnost ublažavanja uticaja uvođenja MSFI9, na način kako je isto omogućio Evropski parlament i Vijeće koji su izdali Uredbu (EU) 2017/2395 „Prijelazne odredbe usmjerene na ublažavanje utjecaja uvođenja MSFI-ja 9 na regulatorni kapital” koja nudi mogućnost bankama da smanje utjecaj na regulatorni kapital koji proizlazi iz uvođenja računovodstvenog standarda MSFI 9 u

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA – Struktura kapitala (nastavak)

prijelaznom razdoblju od 5 godina (od marta 2018. do decembra 2022.) postepenim uključivanjem u CET1 silazne količine samog utjecaja efekta prve primjene standarda. Efekt prve primjene IFRS 9 iskazan je kao jednokratni efekt na svoj Regulatorni kapital – pozicija Ostale rezerve.

Struktura kapitala Banke na 31.12.2018 iznosila je kako slijedi:

Tabela 4

C 01.00 – REGULATORNI KAPITAL (KA1)	
Stavka	Iznos
REGULATORNI KAPITAL	238,477
OSNOVNI KAPITAL	231,473
REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	231,473
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	93,587
Plaćeni instrumenti kapitala	44,782
Premija na dionice	48,805
Dobit ili gubitak koji pripada vlasnicima društva matičnom društvu	19,415
(-) Dio dobiti tekuće godine ostvarene tijekom poslovne godine ili dobiti tekuće godine ostvarene na kraju poslovne godine koji nije priznat	-19,415
Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	43
Ostale rezerve	143,425
(-) Ostala nematerijalna imovina	-5,582
DOPUNSKI KAPITAL	7,004
Opšti ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	17,081
Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-10,077

Instrumenti kapitala koji su uključeni u obračun regulatornog kapitala su uplaćeni dionički kapital i premija na dionice:

Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	93,587
Plaćeni instrumenti kapitala	44,782
Premija na dionice	48,805

U izračun regulatornog kapitala uključeni su i:

- akumulirana sveobuhvatna dobit u iznosu od 43 hiljade KM koja se odnosi na fer vrijednost imovine koja se mjeri kroz kapital,
- ostalih rezervi u iznosu od 143.425 hiljada KM koje se sastoje od dobiti iz ranijih perioda koje je Banka usmjeravala u svoje rezerve, ostalih rezervi, te
- iznos nematerijalne imovine (software i licence) koje u skladu sa Odlukom predstavljaju odbitnu stavku kapitala.

Osnovne karakteristike finansijskih instrumenata uključenih u regulatorni kapital Banke dati su u Prilogu 1.

Usklađenja obračuna regulatornog kapitala iznose 7,004 hiljada KM i izvršena su u skladu sa:

1. Članom 22, stav 1, tačka c Odluke o izračunavanju kapitala banke i iznose 17,081 hiljada KM. Iste se odnose na opće ispravke vrijednosti za kreditne gubitke do 1,25% iznosa izloženosti ponderisanih rizikom.
2. članom 34, stav 5 i iznosi 10,077 hiljada KM. Isti se odnosi na iznos nedostajućih rezervacije za kreditne gubitke po regulatornim zahtjevima i kriterijima klasifikacije.

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA – Struktura kapitala (nastavak)

Tabela 5

DOPUNSKI KAPITAL	7,004
Opšti ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	17,081
Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-10,077

4.2. KAPITALNI ZAHTJEVI I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA

4.2.1. Kapitalni zahtjev za kreditni rizik (standardizovani pristup)

Kapitalni zahtjev za kreditni rizik iznosi 1,366,468 hiljada KM, sa slijedećom strukturom:

Tabela 6

C 02.00 – KAPITALNI ZAHTJEVI (KA2)		
Stavka	Iznos rizikom ponderisane aktive	Iznos kapitalnog zatjeva
Standardizirani pristup	1,366,468	163,976
Kategorije izloženosti u skladu sa standardiziranim pristupom isključujući sekuritizacijske pozicije	1,366,468	163,976
Centralne vlade i centralne banke	0	0
Regionalne vlade i lokalne vlasti	47,396	5,688
Subjekti javnog sektora	2,342	281
Multilateralne razvojne banke	0	0
Međunarodne organizacije	0	0
Institucije	43,799	5,256
Privredna društva	213,745	25,649
Stanovništvo	484,224	58,107
Osigurane nekretninama	549,124	65,895
Izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	11,846	1,422
Visokorizične stavke	0	0
Pokrivene obveznice	0	0
Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	0	0
Vlasnička ulaganja	285	34
Ostale izloženosti	13,707	1,645

4.2.2. Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike (standardizovani pristup)

Banka je na 31.12.2018.godine izračunala 1,287 hiljada KM izloženosti tržišnom riziku. Obzirom da je članom 137 Odluke o izračunavanju kapitala Banke regulisano da se kapitalni zahtjev za tržišni rizik izračunava ako je zbir ukupne neto otvorene pozicije veći od 2% regulatornog kapitala. Kako je 2% regulatornog kapitala Banke na 31.12.2018.godine iznosio 4,770 hiljada KM, Banka nije iskazala kapitalni zahtjev po osnovu tržišnih rizika.

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA – Kapitalni zahtjevi (nastavak)

Tabela 7

C 22.00 Standardizovani pristup za valutni rizik (TR SP VR)	SVE POZICIJE		NETO POZICIJE		POZICIJE PODLOŽNE KAPITALNIM ZAHTEJIMA (Uključujući ponovnu raspodjelu neusklađenih pozicija u valutama koje podliježu posebnom tretmanu za usklađene pozicije)			KAPITALNI ZAHTEJEV	UKUPNI IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU
	DUGA	KRATKA	DUGA	KRATKA	DUGA	KRATKA	USKLABENE		
	020	030	040	050	060	070	080		
010 UKUPNE POZICIJE U NEIZVJEŠTAJNIM VALUTAMA	1,027,340	1,026,520	858	38	858	0		103	1,287
020 Visoko korelirane valute									
030 Sve ostale valute (uključujući pozicije u investicione fondove tretirane kao različita valuta)	1,027,340	1,026,520	858	38	858	0		103	
040 Zlato									
PODIJELA UKUPNIH POZICIJA (UKLJUČUJUĆI IZVJEŠTAJNU VALUTU) PREMA VRSTAMA IZLOŽENOSTI									
100 Ostala imovina i obaveze osim vanbilansnih stavki i finansijskih derivata	2,071,313	1,795,693							
110 Vanbilansne stavke	226,804	4,146							
120 Finansijski derivati	27,300	27,217							
Bilješke: VALUTNE POZICIJE									
130 Euro	994,545	993,790	755	0					
160 Australijski dolar	464	462	2	0					
190 Kanadski dolar	659	648	11	0					
210 Danska kruna	230	216	14	0					
230 Funta sterlinga	1,072	1,075	0	3					
320 Ruski rubal	627	626	1	0					
340 Švedska kruna	516	510	6	0					
350 Švicarski franak	4,959	4,899	60	0					
380 Američki dolar	22,591	22,606	0	15					
400 Norveška kruna	229	225	4	0					
470 AED	248	243	5	0					
480 Hrvatska kuna	1,200	1,219	0	19					
490 Konvertibilna marka	1,298,077	800,536							

4.2.3. Kapitalni zahtjev za operativni rizik

Operativni rizik podrazumijeva rizik gubitaka zbog grešaka, povreda, prekida ili oštećenja koje su uzrokovali neadekvatni interni procesi, radnici ili sistemi Banke ili eksterno uzrokovani događaji.

Sistem upravljanja operativnim rizikom uspostavljen je s na način da omogućava pravovremenu identifikaciju, upravljanje i mitigaciju izloženosti operativnom riziku, kroz propisani sustav odgovornosti i kontrola.

Za izračun kapitalnog zahtjeva, Banka koristi jednostavni pristup – BIA koji je jednak 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja za prethodne tri finansijske godine.

Utvrđivanje relevantnog pokazatelja vrši se na osnovu člana 105 Odluke o izračunu kapitala, te na 31.12.2018.godine iznosi 156,495 hiljada KM:

Tabela 8

C 16.00.a - Operativni rizik (OPR 16.a)		RELEVANTNI POKAZATELJ GODINA-3	RELEVANTNI POKAZATELJ GODINA-2	RELEVANTNI POKAZATELJ PRETHODNA GODINA	KAPITALNI ZAHTEJEV	Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku
		010	020	030	070	071
010	1. BANKARSKE AKTIVNOSTI KOJE PODLIJEŽU JEDNOSTAVNOM PRISTUPU	80,697	84,045	85,649	12,520	156,495

Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku se koristi kod izračuna ukupnih rizika prilikom izračuna adekvatnosti kapitala.

4.2.4. Kapitalni zahtjev za velike izloženosti iz knjige trgovanja

Na 31.12.2018 Banka je imala 4 grupe, dvije prema pojedinačnim licima i dvije prema grupama povezanih lica sa ukupnom izloženosti od 100.497 hiljada KM. Ni jedna izloženost ne prelazi propisani limit priznatog kapitala u iznosu od 238.477 hiljada KM.

Ukupan iznos pojedinačnih izloženosti iz grupa povezanih lica na 31.12.2018.godine iznosi 75.792 hiljada KM. Izloženost prema vladama na 31.12.2018.godine iznosi 4.798 hiljada KM.

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA (nastavak)

4.2.5. Stope kapitala

Na 31.12.2018.godine banka je iskazala stope kapitala koje zadovoljavaju regulatorne zahtjeve i to kako slijedi:

Tabela 9

C 03.00 – STOPE KAPITALA I NIVOI KAPITALA (KA3)		
ID broj	Stavka	Iznos
1	Stopa redovnog osnovnog kapitala	15.20%
2	Višak (+) / manjak (–) redovnog osnovnog kapitala	128,673
3	Stopa osnovnog kapitala	15.20%
4	Višak (+) / manjak (–) osnovnog kapitala	94,406
5	Stopa regulatornog kapitala	15.66%
6	Višak (+) / manjak (–) regulatornog kapitala	55,721

4.3. IZLOŽENOST BANKE KREDITNOM RIZIKU

4.3.1. Definicija pojmova statusa neizmirenja obaveza i izloženosti u kašnjenju (past due)

Za potrebe izračuna rizikom ponderisane aktive, Banka određuje status neizmirenja obaveza u skladu sa članom 2. tačka II), te članom 61 Odluke o izračunavanju kapitala.

Pod materijalno značajnim iznosom Banka podrazumijeva ukupna dospjela potraživanja klijenta od:

- a) fizičkog lica u iznosu većem od 20 KM i 1% ukupne izloženosti dužnika, a
- b) pravnog lica u iznosu većem od 500 KM i 2,5% ukupne izloženosti dužnika.

Kada klijentov dospjeli dug prelazi istovremeno relativni (%) i apsolutni prag materijalnosti (u BAM) na određeni datum počinje brojanje dana kašnjenja.

Pored prelaska praga materijalnosti, u skladu sa članom 61, stav 4, tačka a), svako neodobreno prekoračenje po tekućem računu, također aktivira brojač dana kašnjenja. Banka primjenjuje konzervativni način, te nije odredila značajni iznos neodobrenog prekoračenja koji aktivira brojač dana kašnjenja, nego se isti aktivira odmah po ulasku u neodobreno prekoračenje.

Ukoliko klijent na kontinuiranoj osnovi kasni preko 90 dana smatra se da je nastupio status neizmirenja obaveza.

Pri određivanju statusa neizmirenja obaveza Banka uzima u obzir i subjektivne kriterije za određivanje istog kako je definisano članom 61, stav 3), tačka a), te stavom 5) Odluke.

Priručnikom o pravilima i kriterijima za klasifikaciju i mjerenje kreditne izloženosti definisan je status neizmirenja obaveza po objektivnim kriterijima za potrebe izračuna rezervacija u skladu sa MSFI 9.

Kategorija PAST DUE (Izloženosti u kašnjenju) se dodjeljuje isključivo na osnovu objektivnih kriterija (nije dozvoljeno preglasavanje kriterija) kako je navedeno u paragrafu ispod.

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA - Kreditni rizik (nastavak)

Izloženosti u kašnjenju za više od 90 dana i ako ukupni iznos kašnjenja premašuje:

- Prag materijalnosti koji predstavlja 5% ukupne izloženosti dužnika . Prag materijalnosti će se računati na dostupnim stanjima na datum izvještavanja.
- Prag materijalnosti koji predstavlja 5% ukupne izloženosti dužnika . Prag materijalnosti će se računati na prosječnim dostupnim stanjima posljednjih 90 kalendarskih dana.

Ako ijedan od gore navedenih pragova pređe 5%, izloženost se mora prijaviti kao Past due.

4.3.2. Metodologija izračuna ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke

U skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, lokalnim regulacionim propisima i praksama upravljanja kreditnim rizikom, Banka kreira rezerve za očekivane kreditne gubitke.

Cjelokupan okvir upravljanja baziran je na MSFI9 (Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja 9), gdje se očekivani kreditni gubici računaju i prepoznaju bez čekanja na događaj okidača (engl. trigger)² i sa perspektivom predviđanja (engl. forward looking). Dodatno, pod MSFI9 standardom, treba da se vrši detaljnija klasifikacija portolija u tri nivoa kreditnog rizika u skladu sa predefinisanim setom kriterija:

- **Stage 1** uključuje finansijske instrumente koji nisu značajno pogoršani u kvaliteti kredita od prvobitnog priznavanja;
- **Stage 2** s druge strane uključuje finansijske instrumente koji su značajno pogoršani u kvaliteti kredita od prvobitnog priznavanja, ali nemaju objektivan dokaz događaja kreditnog gubitka.
- **Stage 3** uključuje izloženosti, za koje je utvrđen objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti

Za instrumente klasificirane kao Stage 2 i Stage 3, gdje je kreditni rizik finansijskog instrumenta značajno porastao od prvobitnog priznavanja, prepoznat je očekivani gubitak u toku postojanja instrumenta (engl: lifetime expected loss). Očekivani gubitak tokom postojanja pokriva očekivani gubitak za cijelo rezidualno dospijeće finansijskog instrumenta. Za instrumente klasificirane kao Stage 1, računa se očekivani gubitak za 12 mjeseci.

Pri računanju očekivanih gubitaka, elementi predviđanja se uključuju u procjenu PD/LGD (makroekonomsko uslovljavanje), da bi se uzela u obzir očekivanja promjena u PD/LGD procjeni kao rezultat promjena u makroekonomskom okruženju do kojeg može doći u budućim godina u odnosu na datum izvještavanja.

Rezerve se izdvajaju i obračunavaju na kolektivnoj osnovi, na bazi procjene gubitaka izvršenih na pojedinačnim homogenim pod-portfolijima formiranih po sličnim karakteristikama, kao što su vrsta klijenta, plasmana, i prisustvo kolaterala.

² Za razliku od prethodnog MRS39 standarda, gdje se koristio model nastalog gubitka.

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA - Kreditni rizik (nastavak)

Detaljan opis metodologije za Metodološki okvir MSFI9 primijenjen u ISP BiH, uključujući dodjelu Stage-va i procjenu vjerojatnosti neispunjenja obaveza (PD), gubitka u slučaju neplaćanja (LGD), Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (EAD) kao i računanje Očekivanog kreditnog gubitka je dostupan u MSFI9 Metodologiji umanjenja vrijednosti u ISP BiH.

4.3.3. Iznos izloženosti Banke po kategorijama izloženosti

Izloženost banke, definirana se članom 44 Odluke o izračunavanju kapitala banke koja definiše:

- Vrijednost izloženosti stavki imovine čini njena knjigovodstvena vrijednost preostala nakon umanjenja za rezerve za kreditne gubitke ili ispravke vrijednosti za kreditni rizik, u zavisnosti šta je veće po pojedinačnoj partiji, dodatnih vrijednosnih usklađenja i smanjenja regulatornog kapitala povezanih sa stavkom imovine,
- Vrijednost izloženosti vanbilansnih stavki čini njena knjigovodstvena vrijednost nakon umanjenja za rezerve za kreditne gubitke ili rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke, u zavisnosti šta je veće po pojedinačnoj partiji, pomnožena sa odgovarajućim faktorom konverzije (CCF faktor)

Prema kategorijama izloženosti Banka je iskazala na dan 31.12.2018 i za period 2018.godine slijedeće iznose:

Tabela 10

red.br.	Stavka	Neto izloženost na kraju perioda	Prosječna izloženost tokom perioda
	Kategorije izloženosti	2,383,594	2,319,575
1	Centralne vlade i centralne banke	483,488	446,033
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti	52,323	73,100
3	Subjekti javnog sektora	2,381	10,976
4	Multilateralne razvojne banke	138	158
5	Međunarodne organizacije	0	0
6	Institucije	114,546	110,070
7	Privredna društva	291,213	381,915
8	Stanovništvo	724,513	633,077
9	Osigurane nekretninama	656,780	610,491
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	9,740	7,991
11	Visokorizične stavke	0	0
12	Pokrivene obveznice	0	0
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	0	0
15	Vlasnička ulaganja	285	403
16	Ostale izloženosti	48,187	45,362

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA - Kreditni rizik (nastavak)

4.3.4. Geografska podjela kategorija izloženosti

Geografska podjela izloženosti data je u nastavku:

Tabela 11

R.br.	Stavka	Neto izloženost na kraju perioda	BOSNA I HERCEGOVINA	ITALIJA	AUSTRIJA	NJEMAČKA	HRVATSKA	SAD	VELIKA BRITANIJA	ŠVICARSKA	Ostalo
	Kategorije izloženosti	2,383,594	2,291,509	32,243	21,700	20,200	12,219	1,501	1,498	939	1,785
1	Centralne vlade i centralne banke	483,488	483,488								
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti	52,323	52,323								
3	Subjenti javnog sektora	2,381	2,381								
4	Multilateralne razvojne banke	138							60		78
5	Međunarodne organizacije	0									
6	Institucije	114,546	24,118	32,014	21,698	20,200	11,967	1,430	1,438	939	742
7	Privredna društva	291,213	290,695								518
8	Stanovništvo	724,513	723,934	66	2		62	71			378
9	Osigurane nekretninama	656,780	656,590				190				
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	9,740	9,740								
11	Visokorizične stavke	0									
12	Pokrivene obveznice	0									
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0									
14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	0									
15	Vlasnička ulaganja	285	53	163							69
16	Ostale izloženosti	48,187	48,187								

Zemlje koje su prikazane pod ostalo su: Australija, Crna Gora, Luksemburg, Švedska, Norveška, Danska, Belgija, Turska, Slovenija, Srbija, Makedonija, Indija.

4.3.5. Kategorije izloženosti prema vrstama djelatnosti

Tabela 12

red.br.	Stavka	Neto izloženost na kraju perioda	A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	B Vađenje ruda i kamena	C Prerađivačka industrija	D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	E Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	F Građevinarstvo	G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	H Prijevoz i skladištenje	I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljstvo i ugostiteljstvo)	J Informacije i komunikacija
	Kategorije izloženosti	2,383,594	12,513	17,600	226,740	45,669	0	100,629	354,177	57,272	20,650	13,537
1	Centralne vlade i centralne banke	483,488										
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti	52,323										
3	Subjenti javnog sektora	2,381										
4	Multilateralne razvojne banke	138										
5	Međunarodne organizacije	0										
6	Institucije	114,546										
7	Privredna društva	291,213	2,853	6,494	79,844	14,867		32,952	122,035	16,959	407	5,639
8	Stanovništvo	724,513	1,946	3,218	29,337	3,857		23,371	34,982	23,790	7,118	5,016
	od čega SME	152,346	1,946	3,218	29,337	3,857		23,371	34,982	23,790	7,118	5,016
9	Osigurane nekretninama	656,780	7,714	7,761	117,560	26,945		43,980	196,701	16,523	13,125	2,813
	od čega SME	192,733	4,335	1,203	31,712	26,945		19,225	52,101	8,601	13,125	796
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	9,740		127				276	459			
	od čega SME	862		127				276	459			
11	Visokorizične stavke	0										
12	Pokrivene obveznice	0										
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0										
14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	0										
15	Vlasnička ulaganja	285						50				69
16	Ostale izloženosti	48,187										

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA - Kreditni rizik (nastavak)

Nastavak:

Tabela 12.1

red.br.	Stavka	K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	L Poslovanje nekretninama	M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	O Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	P Obrazovanje	Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	R Umjetnost, zabava i rekreacija	S Ostale uslužne djelatnosti	U Djelatnosti vanteritorijalnih organizacija i organa	X Stanovništvo	Y Ostalo
	Kategorije izloženosti	116,523	12,313	25,748	8,067	54,743	5,659	1,158	4,135	21,101	354	753,548	531,458
1	Centralne vlade i centralne banke					218							483,271
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti			1,189		51,134							
3	Subjeki javnog sektora				5	59	1,947	6	100	264			
4	Multilateralne razvojne banke	138											
5	Međunarodne organizacije												
6	Institucije	114,546											
7	Privredna društva	1,572	5	6,180						1,407			
8	Stanovništvo	101	2,733	3,686	2,636	3,333	2,398	24	205	4,060	354	572,348	
	od čega SME	101	2,733	3,686	2,636	3,333	2,398	24	205	4,060	354	181	
9	Osigurane nekretninama		9,576	14,693	5,426		1,314	1,128	3,830	15,370		172,323	
	od čega SME		8,760	12,639	5,426		1,314	1,128	3,830	1,393			8,877
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza												
	od čega SME												
11	Visokorizične stavke												
12	Pokrivene obveznice												
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom												
14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima												
15	Vlasnička ulaganja	166											
16	Ostale izloženosti												48,187

Napomena: U poziciju Y – Ostalo prikazan je saldo sredstava kod Centralne banke BiH, gotovine i materijalne i nematerijalne aktive na 31.12.2018.

4.3.6. Kategorije izloženosti prema roku dospjeća
Tabela 13

red.br.	Stavka	Neto izloženost na kraju perioda	po viđenju	<= 1godina	> 1 <= 5 godina	> 5 godina	nije navedeno dospjeće
	Kategorije izloženosti	2,383,594	145,977	525,983	626,409	553,481	531,743
1	Centralne vlade i centralne banke	483,488	217	0	0	0	483,271
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti	52,323	3,699	2,450	24,743	21,431	-
3	Subjeki javnog sektora	2,381	66	231	2,084	-	-
4	Multilateralne razvojne banke	138	-	-	138	-	-
5	Međunarodne organizacije	-	-	-	-	-	-
6	Institucije	114,546	61,613	31,972	20,961	-	-
7	Privredna društva	291,213	1,458	193,507	86,344	9,904	-
8	Stanovništvo	724,513	77,596	124,532	289,241	233,144	-
9	Osigurane nekretninama	656,780	447	171,953	199,371	285,009	-
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	9,740	882	1,337	3,527	3,994	-
11	Visokorizične stavke	-	-	-	-	-	-
12	Pokrivene obveznice	-	-	-	-	-	-
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-	-
14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	-	-	-	-	-	-
15	Vlasnička ulaganja	285	-	-	-	-	285
16	Ostale izloženosti	48,187	-	-	-	-	48,187

Napomena: Za izloženosti koje se otplaćuju u ratama dospjeće je prikazano prema periodima do dospjeća posljednje rate.

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA - Kreditni rizik (nastavak)
4.3.7. Izloženost prema privrednoj grani
Tabela 14

Privredna grana	Ukupno bruto	Bruto izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti	Ispravka vrijednosti izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti	Bruto izloženosti kod kojih nisu izvršene ispravke vrijednosti	Ispravka vrijednosti izloženosti kod kojih nisu izvršene ispravke vrijednosti
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	13,180	45	40	11,492	110
B Vađenje ruda i kamena	18,703	27	11	15,209	581
C Prerađivačka industrija	236,046	3,854	2,711	194,749	1,192
D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	52,146	1	1	47,435	6,038
E Snabdjevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	0	0	0	0	0
F Građevinarstvo	113,604	10,798	10,373	63,312	219
G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	370,208	8,139	6,988	251,210	1,346
H Prijevoz i skladištenje	59,092	76	76	37,223	682
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	21,129	43	43	19,801	53
J Informacije i komunikacija	14,259	30	30	11,873	405
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	117,327	1	1	109,075	161
L Poslovanje nekretninama	12,578	0	0	11,472	36
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	26,294	1	1	24,512	92
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8,279	46	46	7,341	29
O Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	55,799	0	0	54,444	908
P Obrazovanje	5,775	0	0	4,504	39
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1,244	0	0	1,242	28
R Umjetnost, zabava i rekreacija	4,219	0	0	4,019	16
S Ostale uslužne djelatnosti	22,506	771	771	20,184	224
U Djelatnosti vanteritorijalnih organizacija i organa	361	0	0	360	7
X Stanovništvo	805,812	35,734	23,769	661,253	18,792
Y Ostalo	531,458	0	0	531,458	0
Ukupno	2,490,019	59,566	44,861	2,082,168	30,958

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA - Kreditni rizik (nastavak)

Nastavak:

Tabela 14.1

Privredna grana	Ukupno bruto	Bruto izloženosti dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravka vrijednosti dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Bruto vanbilansne izloženosti	Ispravka vrijednosti vanbilansne izloženosti
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	13,180	44	39	1,643	1
B Vađenje ruda i kamena	18,703	44	11	3,467	16
C Prerađivačka industrija	236,046	3,821	2,675	37,443	39
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	52,146	0	0	4,710	9
E Snabdjevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	0	0	0	0	0
F Građevinarstvo	113,604	10,737	10,180	39,494	153
G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	370,208	7,148	6,544	110,859	111
H Prijevoz i skladištenje	59,092	73	52	21,793	18
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	21,129	56	35	1,285	1
J Informacije i komunikacija	14,259	147	33	2,356	29
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	117,327	6	0	8,251	0
L Poslovanje nekretninama	12,578	2	0	1,106	8
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	26,294	43	0	1,781	2
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8,279	66	46	892	2
O Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	55,799	0	0	1,355	26
P Obrazovanje	5,775	0	0	1,271	2
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1,244	1	0	2	0
R Umjetnost, zabava i rekreacija	4,219	0	0	200	1
S Ostale uslužne djelatnosti	22,506	734	734	1,551	64
U Djelatnosti vanteritorijalnih organizacija i organa	361	6	0	1	0
X Stanovništvo	805,812	21,885	14,195	108,825	1,762
Y Ostalo	531,458	0	0	0	0
Ukupno	2,490,019	44,813	34,544	348,285	2,244

4.3.8. Prikaz promjena ispravke vrijednosti za kreditne rizike i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke, uz podatke za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
Tabela 15

red.br	Ispravka vrijednosti za bilančne stavke	Ukupno	od čega izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1	Početno stanje ispravki vrijednosti za kreditne gubitke	92,728	57,741
2	Promjene tokom izvještajnog perioda kroz bilansu uspjeha	1,520	7,024
3	Trajni otpis	-17,543	-17,440
4	Ostala povećanja / smanjenja	-886	-2,869
5	Završno stanje	75,820	44,456

Tabela 16

red.br	Rezerve za gubitke po vanbilančnim stavkama	Ukupno	od čega izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1	Početno stanje ispravki vrijednosti za kreditne gubitke	3,876	0
2	Promjene tokom izvještajnog perioda kroz bilansu uspjeha	-1,626	
3	Trajni otpis	0	
4	Ostala povećanja / smanjenja	-6	
5	Završno stanje	2,244	0

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA - Kreditni rizik (nastavak)

4.3.9. Korištenje vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika

Korištenje vanjskih kreditnih rejtinga koristi se za kategoriju izloženosti prema institucijama. Za potrebe izračuna kreditnim rizikom ponderirane aktive Banka koristi kreditne rejtinge sljedećih VIPKRa (Vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika – ECAI), priznatih od strane EBA-e (eng. *European Banking Authority*):

- Moodys
- Fitch
- Standard & Poor's

Raspoređivanje kreditnih rejtinga u stepene kreditne kvalitete je kako slijedi:

Tabela 17

Dugoročni rejtingi			
Stupanj kreditne kvalitete	Fitch's	Moody's	S&P's
1	AAA do AA-	Aaa do Aa3	AAA do AA-
2	A+ do A-	A1 do A3	A+ do A-
3	BBB+ do BBB-	Baa1 do Baa3	BBB+ do BBB-
4	BB+ do BB-	Ba1 do Ba3	BB+ do BB-
5	B+ do B-	B1 do B3	B+ do B-
6	CCC+ i niže	Caa1 i niže	CCC+ i niže
Kratkoročni rejtingi			
Stupanj kreditne kvalitete	Fitch's	Moody's	S&P's
1	F1+,F1	P-1	A-1+
2	F2	P-2	A-1
3	F3	P-3	A-2
4-6	B,C,D	NP	A-3, B,C,D

Ako postoje dva kreditna rejtinga dodijeljena od priznatih VIPKR, a koji se u skladu sa stepenom kreditne kvalitete raspoređuju u različite pondere rizika, koristi se onaj rejting kojem je pridružen viši (nepovoljniji) ponder rizika.

Ako postoje tri ili više kreditnih rejtinga dodijeljenih od odabranih VIPKR, a kojima su pridruženi različiti ponderi rizika, izdvajaju se kreditni rejtingi kojima su, u skladu sa stepenom kreditne kvalitete, pridružena dva najniža pondera rizika i koristi onaj rejting kojem je pridružen viši (nepovoljniji) ponder rizika.

Ako postoji kreditni rejting dodijeljen od strane priznate VIPKR, a koji se odnosi na određeno specifično izdanje koje predstavlja izloženost, primjenjuje se ponder rizika koji se temelji na kreditnom rejtingu tog izdanja.

Vanjski kreditni rejtingi koriste se za kategoriju izloženosti prema institucijama.

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA - Kreditni rizik (nastavak)

Pregled kategorija izloženosti po stepenima kreditnog kvaliteta dat je kao u nastavku:

Tabela 18

red.br.	Stavka	Neto izloženost na kraju perioda	0%	20%	50%	75%	100%	150%
	Kategorije izloženosti	2,383,594	522,370	83,207	112,576	598,170	1,061,932	5,339
1	Centralne vlade i centralne banke	483,488	483,488	-	-	-	-	-
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti	52,323	4,264	-	-	-	48,059	-
3	Subjekti javnog sektora	2,381	-	-	-	-	2,381	-
4	Multilateralne razvojne banke	138	138	-	-	-	-	-
5	Međunarodne organizacije	-	-	-	-	-	-	-
6	Institucije	114,546	-	83,207	267	-	31,072	-
7	Privredna društva	291,213	-	-	-	-	291,213	-
8	Stanovišтво	724,513	-	-	-	598,170	126,343	-
9	Osigurane nekretninama	656,780	-	-	112,309	-	544,471	-
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	9,740	-	-	-	-	4,401	5,339
11	Visokorizične stavke	-	-	-	-	-	-	-
12	Pokrivene obveznice	-	-	-	-	-	-	-
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-	-	-
14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	-	-	-	-	-	-	-
15	Vlasnička ulaganja	285	-	-	-	-	285	-
16	Ostale izloženosti	48,187	34,480	-	-	-	13,707	-

4.3.10. Izloženost kreditnom riziku i učinci smanjenja kreditnog rizika

Tabela 19

red.br.	Stavka	Iznos prije korištenja kreditne zaštite		Iznos nakon korištenja kreditne zaštite		Rizikom ponderisana imovina i omjer rizikom ponderisane imovine i ukupne imovine	
		Iznos u bilančnoj evidenciji	Iznos u vanbilančnoj evidenciji	Iznos u bilančnoj evidenciji	Iznos u vanbilančnoj evidenciji	Rizikom ponderisana imovina	Omjer rizikom ponderisane imovine i ukupne imovine
	Kategorije izloženosti	2,043,314	340,281	2,043,313	340,281	1,366,467	57%
1	Centralne vlade i centralne banke	483,488	-	483,488	-	-	0%
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti	50,996	1,327	54,757	1,327	47,396	85%
3	Subjekti javnog sektora	2,332	49	2,332	49	2,342	98%
4	Multilateralne razvojne banke	138	-	138	-	-	0%
5	Međunarodne organizacije	-	-	-	-	-	0%
6	Institucije	106,462	8,085	106,462	8,085	43,799	38%
7	Privredna društva	183,476	107,737	179,715	107,497	213,745	74%
8	Stanovišтво	572,758	151,755	564,977	149,791	484,224	68%
9	Osigurane nekretninama	586,035	70,745	584,454	70,745	549,124	84%
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	9,157	583	9,098	583	11,846	122%
11	Visokorizične stavke	-	-	-	-	-	0%
12	Pokrivene obveznice	-	-	-	-	-	0%
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-	0%
14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	-	-	-	-	-	0%
15	Vlasnička ulaganja	285	-	285	-	285	100%
16	Ostale izloženosti	48,187	-	57,607	2,204	13,707	23%

4.4. STOPA FINANSIJSKE POLUGE

U skladu sa članom 37 Odluke o izračunu kapitala, banka je dužna da izračunava stopu finansijske poluge kao omjer osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke, izraženo u postotku. Ukupna izloženost je zbroj vrijednosti cjelokupnih bilančnih i izvanbilančnih stavaka koje se pri utvrđivanju mjere kapitala ne odbijaju, a u skladu sa prethodno navedenim članom.

Omjer finansijske poluge definira se kao jedan od strateških limita za upravljanje rizicima te se mora održavati iznad definiranog minimuma, a usklađenost s limitom prati se na kvartalnoj osnovi.

Banka je dužna da osigura i održava stopu finansijske poluge u iznosu od najmanje 6%.

U nastavku je izračun finansijske poluge na 31.12.2018.godine:

Tabela 20

C 47.00 - Izračun omjera finansijske poluge (FP)	Izloženosti stope finansijske poluge
Vrijednosti izloženosti	
Finansijski derivati: sadašnji trošak zamjene	249
Finansijski derivati: Uvećanje prema metodi tržišne vrijednosti	184
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 10 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke	0
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 20 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	43,903
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke	63,264
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 100 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke	0
Ostala imovina	2,071,064
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	-5,582
Izloženost stope finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	2,173,082
Osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	231,473
Stopa finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	10.65%

5. ZAHTJEVI LIKVIDNOSTI

U skladu sa članom 8 Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Rizik likvidnosti je rizik gubitaka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze.

Likvidnosnim rizicima smatraju se:

- Rizik finansiranja likvidnosti
- Rizik tržišne likvidnosti

Ciljevi i politike opisane su u poglavlju 3.

Uloge i odgovornosti relevantnih tijela u rukovodećoj strukturi banke osiguravaju adekvatno upravljanje likvidnošću. Korporativna tijela Banke, interne rukovodeće strukture i ostale funkcije relevantne za upravljanje rizikom likvidnosti su: Nadzorni odbor, Uprava Banke, Odbor za finansijske rizike, Član uprave banke odgovoran za kontrolu rizika, Direkcija upravljanja rizicima, Sektor finansija (CFO), Direkcija sredstva i finansijskih tržišta, Direkcija planiranja i finansijske kontrole, Direkcija računovodstva, Direkcija interne revizije. Njihov zadatak je osigurati razumnu kontrolu rizika likvidnosti koja sprječava krizne situacije. Rukovodeće funkcije su zadužene za usvajanje finansijskog plana, apetita za rizikom i strategije, uspostavljanje upravljanja rizikom likvidnosti, sistema kontrole te sveobuhvatni sistem transfernih cijena. Nadziranjem dovoljne količine likvidnosnih rezervi, testiranjem otpornosti na stres te izvještavanjem o likvidnosnoj poziciji te identifikatorima rizika likvidnosti u odnosu na propisane limite, banka osigurava adekvatan i uravnotežen nivo likvidnosti koja osigurava dostupnost sredstava za finansiranje dnevnih obveza plaćanja. Pojedinačne odgovornosti relevantnih funkcija detaljno su definisane u interno propisanom dokumentu za upravljanje rizikom likvidnosti Intesa Sanpaolo Banke d.d BiH.

Ciljani profil rizika likvidnosti predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti primarno kroz utvrđivanje limita izloženosti riziku likvidnosti, definisanje modela koji se koriste za praćenja i mjerenje kao i za izvještavanje o izloženosti riziku likvidnosti. Mjerenje i izvještavanje o riziku likvidnosti obuhvaća kratkoročnu i strukturnu likvidnost.

Dnevno praćenje obvezne rezerve, minimalnog koeficijenta likvidnosti po ročnosti te koeficijent likvidnosne pokrivenosti su eksterni zahtjevi koje je propisala Agencija za bankarstvo FBiH. Interni standardi za upravljanje likvidnošću predstavljaju osnovne modele za mjerenje rizika likvidnosti te obuhvataju unutarдневно praćenje indikatora likvidnosti, praćenje rezervi likvidnosti, koeficijent likvidnosne pokrivenosti, koeficijent stabilnih izvora financiranja, stres testiranje, pokazatelje koncentracije i indikatore za pokretanje plana postupanja u kriznim situacijama. Osim gore navedenih metrika, primjenjuju se alati za praćenje likvidnosti kojima je cilj davanje sveobuhvatne slike profila likvidnosnog rizika kreditne institucije, uzimajući u obzir prirodu, veličinu i složenost imovine. Ključne metrike odnose se na analizu ugovorenih dospijeća i povezanih neusklađenosti, analizu koncentracije financiranja prema drugoj ugovornoj strani/proizvodu i koncentracije rezervi likvidnosti prema izdavatelju/drugoj ugovornoj strani, analiza zanaavljanja finansiranja, trošak i trajanje financiranja za drugu ugovornu stranu te analiza koncentracije kapaciteta uravnoteženja izdavatelja/ugovorne strane.

Banka objavljuje koeficijent pokrića likvidnosti na bazi Uputstva o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a.

5. ZAHTJEVI LIKVIDNOSTI (nastavak)

Na dan 31.12.2018 koeficijent likvidnosne pokrivenosti iznosio je 223,98%.

Tabela 21

C 76.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Izračuni (K 76 LCR - Izračun.a)		Vrijednost /Procent
		010
IZRAČUNI		
Brojnik, nazivnik, omjer		
010	Zaštitni sloj likvidnosti	345,351
020	Neto likvidnosni odlivi	154,185
030	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	223,98%
Izračun brojnika		
040	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete (u skladu s članom 24. Odluke): neprilagođen	345,351
050	Odlivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
060	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
070	Osigurani odlivi novca	
080	Osigurani prilivi novca	
090	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	345,351
100	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta u skladu s članom 24 Odluke.: neprilagođena	
110	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
120	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
130	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	
140	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "nakon primjene gornje granice"	
150	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete	0
160	Vrijednost imovine nivoa 2a u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	
170	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
180	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
190	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	0
200	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	
210	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	0
220	Vrijednost imovine nivoa 2b u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	
230	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
240	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
250	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	0
260	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	
270	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	0
280	Iznos viška likvidne imovine	0
290	Zaštitni sloj likvidnosti	345,351
Izračun nazivnika		
300	Ukupni odlivi	273,475
310	U cijelosti izuzeti prilivi	0
320	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0
330	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	119,290
340	Smanjenje za "u cijelosti izuzete prilive"	0
350	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0
360	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	119,290
370	Neto likvidnosni odliv	154,185
Stub 2		
380	Zahtjev iz Stuba 2.	

Prevelika koncentracija izvora finansiranja vezana uz druge ugovorne strane u slučaju stresa može dovesti do poteškoća s likvidnosti. Kako bi se na koncentraciju preventivno utjecalo, Banka redovno prati koncentraciju izvora finansiranja po drugim ugovornim stranama. Kako bi se bolje kontrolisala neusklađenost valuta, također e prati LCR u svim značajnim valutama. Prema FBA Odluci o upravljanju rizikom likvidnosti Banke, značajna valuta smatra se značajnom ako ukupne obaveze denominirane u toj valuti iznose najmanje 5% ukupnih obaveza Banke. Dodatno, sa stajališta rizika likvidnosti, pozicije sa valutnom klauzulom koje su vezane za određenu stranu valutu , tretiraju se kao pozicije u domaćoj valuti (BAM). Sve operativne jedinice koje obavljaju djelatnosti koje utječu na poziciju likvidnosti Banke su svjesne strategije upravljanja likvidnosšću i povezanih troškova/koristi te djeluju u okviru odobrenih politika i ograničenja.

5. ZAHTJEVI LIKVIDNOSTI (nastavak)

Kako je po definiciji LCR pokazatelj kojim se mjeri likvidnost institucije do 30 dana, Banka koristi i druge mjere i pokazatelje koji daju širu sliku na bančinu poziciju likvidnosti kao što su NSFR, stresni LCR, kretanje depozitne baze.

6. IZLOŽENOST PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE

U skladu sa članom 9 Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Na dan 31. decembra 2018, godine iznos vlasničkih ulaganja koja nisu evidentirana u knjizi trgovanje iznosi 285 hiljada KM.

Vlasnička ulaganja Banke koja nisu uključena u knjigu trgovanja možemo podijeliti na:

- Ulaganja koja se vrednuju po fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
- Ulaganja koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilansu uspjeha

U nastavku Banka objavljuje tabelarni prikaz vlasničkih ulaganja po vrsti ulaganja:

Tabela 22

Vrsta ulaganja	Portfelj	Zenlja	Kotira na burzi	Bilančna izloženost	Realizovani dobitak / gubitak od prodaje	Nerealizovani dobitak / gubitak kroz RDG	Nerealizovani dobitak / gubitak kroz kapital
Finansijske institucije	FVTPL	Italija	da	163	-	-	-
Ostale nebankarske institucije	FVOCI	BiH	da	3	-	-	-
Privredno društvo	FVOCI	BiH	ne	50	-	-	-
Privredno društvo	FVOCI	Belgija	ne	68	-	-	6
Ukupno				285	0	0	6
<i>FVTPL - Fer vrijednost mjerena kroz bilans uspjeha</i>							
<i>FVOCI - Fer vrijednost mjerena kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>							

7. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

U skladu sa članom 10 Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Izvori kamatnog rizika i mjerenje

Kamatni rizik predstavlja izloženost Banke nepovoljnim promjenama kamatnih stopa. Rizik promjene kamatnih stopa utječe na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova, a time i na neto kamatni prihod te na ostale novčane tokove osjetljive na promjenu kamatnih stopa.

Primarni izvori rizika promjene kamatnih stopa su sljedeći:

- **rizik ročne neusklađenosti** (engl. repricing risk), koji proizlazi iz neusklađenosti pozicija aktive i pasive prema preostalom razdoblju do promjene kamatne stope;
- **rizik krive prinosa** koji proizlazi iz promjene oblika i nagiba krive prinosa;
- **rizik osnove** koji proizlazi iz instrumenata koji imaju identično dospjeće, izraženi su u identičnoj valuti ali su bazirani na različitim vrstama referentnih stopa;
- **rizik opcije** odnosi se na opcije uključene u imovini, obavezama i vanbilansnim stavkama.

U svrhu mjerenja kamatnog rizika generiranog bankarskom knjigom na mjesečnom nivou računa se osjetljivost promjene ekonomske vrijednosti (mjeri promjenu ekonomske vrijednosti portfelja banke koji proizlazi iz paralelnog pomaka krivulje prinosa), osjetljivost promjene neto kamatnog prihoda (mjeri uticaj kamatnih šokova na neto prihod od kamata) te Value at Risk- VaR koji se koristi u svrhu mjerenja FVOCI portfolia.

Osim navedenih metrika, prilikom mjerenja kamatnog rizika u knjizi banke provode se na mjesečnom i kvartalnom nivou i testiranja otpornosti na stres (osjetljivost promjene ekonomske vrijednosti i neto kamatnog prihoda u slučaju različitih scenarija pomaka kamatnih stopa). U okviru Apetita za rizik dodatno su na nivou banke definisani limiti za osjetljivost neto kamatnog prihoda u scenariju paralelnog rasta kamatnih stopa za 50 bp te paralelnog pada kamatnih stopa za -50 bp za sve valute i osjetljivost promjene ekonomske vrijednosti u scenariju paralelnog pomaka krive prinosa od 100 bp. Također, u skladu sa propisima lokalnog regulatora i Banka prati i regulatorni limit koji se odnosi na procjenu promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige pri kamatnom šoku od 200 bp.

Odjel za finansijske i operativne rizike izvještava rukovodstvo Banke o izloženosti kamatnom riziku te usklađenost sa limitima na mjesečnoj osnovi.

Pretpostavke korištene za mjerenje izloženosti kamatnom riziku

Prilikom izračuna osjetljivosti pozicija na promjenu kamatnih stopa, Banka koristi sljedeće pretpostavke:

- primjena modela za stavke po stavke po viđenju – model pretpostavlja da se stavke po viđenju neće prekononočno povući;
- primjena FTP-a umjesto ugovorenih kamatnih stopa po plasmanima kako bi se osiguralo da u izračun izloženosti kamatnom riziku uđu isključivo kamatno osjetljive komponente. FTP se posebno primjenjuje na svaki pojedini plasman;
- primjena Expected loss komponente koja umanjuje buduće novčane tokove za dio plasmana za koje Banka očekuje da će završiti u statusu neispunjenja obaveza;
- primjena Prepayment modela- Bančinom procjenom definirana je stopa prijevremene otplate kredita za dugoročne kredite pravnih i fizičkih lica;

6. KAMATNI RIZIK (nastavak)

Analiza osjetljivosti na promjene kamatnih stopa za Intesa Sanpaolo banku d.d BiH na dan 31.12.2018.godine.

Tablice u nastavku prikazuju imovinu Banke analizirane prema razdobljima promjena kamatnih stopa koje se određuju na osnovi preostalog ugovornog dospijeca ili ugovornog razdoblja promjena kamatnih stopa, ovisno o tome koje je kraće i ne sadrže portfelj koji se drži radi trgovanja.

U tablicama u nastavku povećanja neto sadašnje vrijednosti svih budućih novčanih tokova prikazani su kao pozitivne vrijednosti, dok su smanjenja prikazana kao negativne vrijednosti te prikazane u različitim valutama i razdobljima promjene kamatne stope.

Tabela 23: Promjena imovine Banke prema razdobljima promjene kamatnih stopa

Osjetljivost promjene +100 bp (mln BAM)	Ukupno	0-18 mjeseci	18m- 5 godina	> 5 godina
EUR	(4,63)	(0,11)	0,81	(5,33)
USD	0,22	0,05	0,16	0,00
CHF	0,01	0,01	0,00	0,00
Local Ccy	(5,23)	(0,15)	(2,06)	(3,02)
Ostale valute	0,00	0,00	0,00	0,00
Ukupna promjena	(9,63)	(0,20)	(1,09)	(8,34)

Tabela 24: Osjetljivost neto kamatnog prihoda na promjene u kamatnim stopama

Osjetljivost neto kamatnog prihoda +/- 50 bp (mln BAM)	Ukupno
NII Sensitivity	(1,91)

Tabela 25: Promjena ekonomske vrijednosti - paralelni pomak 200 bp

FBA regulativa	Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige	Regulatorni kaptal	Limit	Utiliz. %
Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige 200 bp (mln BAM, %)	9,13	238,48	20%	3,83%

8. INTERNI PROCES PROCJENE ADEKVATNOSTI KAPITALA – ICAAP I INTERNI PROCES PROCJENE ADEKVATNOSTI LIKVIDNOSTI - ILAAP

U skladu sa članom 11 Odluke Banka objavljuje sljedeće informacije

8.1. SAŽET OPIS ICAAP-A

Proces procjene adekvatnosti internog kapitala (engl. Internal Capital Adequacy Assessment Process, u skraćenici ICAAP) je skup postupaka usmjerenih na osiguravanje adekvatnosti internog kapitala na nivou Intesa Sanpaolo Banke d.d BiH.

ICAAP Intesa Sanpaolo Banke se sastoji od sljedećih faza:

- identifikacija rizika;
- procjena profila rizičnosti i testiranje otpornosti na stres;
- definiranje apetita za rizikom i alokacija kapitala; te
- praćenje i izvještavanje.

Identifikacija rizika jedna je od ključnih faza postupaka procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) u kojoj Intesa Sanpaolo Banka d.d Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu ISP BIH ili Banka) utvrđuje rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena. Utvrđeni rizici klasifikuju se u jednu od sljedećih kategorija značajnosti – visoka, srednja i niska te se uz klasifikaciju prema značajnosti definiše i tretman rizika.

Sljedeće mape prikazuju utvrđene rizike, njihovu značajnost i tretman u Banci:

Tabela 26

Značajni rizici	Nivo značajnosti	Tretman u ICAAP-u		Rizici koji nisu značajni	Nivo značajnosti	Tretman u ICAAP-u	
		Kvalitativni	Kvantitativni			Kvalitativni	Kvantitativni
		(DA/NE)	(DA/NE)			(DA/NE)	(DA/NE)
Strateški rizik	Srednji	DA	DA	Rizik vlasničkih udjela u knjizi banke	Nizak	DA	NE
Reputacijski rizik	Srednji	DA	NE	Rizik nekretnina	Nizak	DA	NE
Tržišni rizici	Srednji	DA	DA	Rizik prekomjerne finansijske poluge	Nizak	DA	NE
Kreditni rizik -Osnovni rizik	Visok	DA	DA	Kreditni rizik: Rezidualni rizik	Nizak	DA	NE
Kreditni rizik - Koncentracijski rizik	Srednji	DA	DA	Kreditni rizik: Rizik države	Nizak	DA	NE
Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	Srednji	DA	DA	Kreditni rizik: Valutno inducirani	Nizak	DA	NE
Operativni rizik	Srednji	DA	DA	Kreditni rizik: Kamatno inducirani	Nizak	DA	NE
Rizik likvidnosti	Srednji	DA	NE	Kreditni rizik: Migracijski rizik	Nizak	DA	NE
Rizik eksternalizacije	Srednji	DA	NE	Kreditni rizik: Rizik druge ugovorne	Nizak	DA	DA

Za rizike obuhvaćene "kvantitativnim tretmanom" Banka izračunava potrebne kapitalne zahtjeve. Ukupni potrebni interni kapitalni zahtjev je zbir internih kapitalnih zahtjeva za pojedini rizik.

Interni kapitalni zahtjevi u procesu procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP okvir) izračunavaju se kao potreban interni kapital u slučaju osnovnog scenarija s dodatnom procjenom za potrebni interni kapital u scenariju stresa i potencijalni utjecaj na raspoložive

7. ICAAP (nastavak)

finansijske resurse (u osnovi potencijalni dodatni gubitak), koji se također smatra dijelom okvira za testiranje otpornosti na stres i sastavnim dijelom ICAAP-a.

Sljedeći značajni rizici imaju samo kvalitativan tretman i za iste Banka ne izračunava interne kapitalne zahtjeve:

- Reputacijski rizik,
- Rizik likvidnosti, te
- Rizik eksternalizacije.

Za ostale značajne rizike koji su obuhvaćeni kvantitativnim tretmanom banka koristi sljedeće pristupe za mjerenje odnosno procjenu rizika:

- Za procjenu internog kapitalnog zahtjeva za strateški rizik banka koristi interni model. Kalkulacija internog kapitala za strateški rizik bazira se na podacima koji sadrže informacije na kraju godine za različite stavke iz prethodnih godina kao i projicirane (budžetirane) informacije o ovim stavkama za narednu godinu. Stavke koje se koriste kao ulazni parametri za izračun internih kapitalnih zahtjeva za strateški rizik su:
 - neto kamatna marža
 - neto provizija
 - trošak osoblja
 - administrativni troškovi
 - ostali poslovni troškovi.
- Banka za procjenu kapitalnog zahtjeva za **tržišni rizik** koristi interno razvijeni model. Podloga za izračun kapitalnog zahtjeva za izloženost tržišnom riziku je model Value at Risk, koji se koristi za mjerenje izloženosti tržišnom riziku u Banci. ISP BiH izračunava 99%-ni jednodnevni VaR.
- Osnovni scenario za izračun kapitalnih zahtjeva **za kreditni rizik** je izračunat u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke izdatom od strane Agencije za bankarstvo Federacije BiH primjenjujući standardizirani pristup.
- Rizik koncentracije obuhvata dvije vrste rizika. Prva vrsta rizika koncentracije je definisana kao koncentracija prema jednoj osobi, dok je drugi tip rizika koncentracije definisan kao sektorski ili rizik industrijske grane. Metodologija za upravljanje adekvatnošću internog kapitala **za koncentracijski rizik prema jednoj osobi** temelji se na metodologiji prilagodbe granularnosti za asimptotski model jedinstvenog faktora rizika (u daljnjem tekstu: ASRF). ASRF je metodološka osnova za procjenu kapitalnih zahtjeva kreditnog rizika. Temelj metodologije prilagodbe granularnosti koji se koristi za izračun internih kapitalnih zahtjeva je modificiranje Herfindahl-Hirschmann indeksa. Metodologija za zahtjev za internim kapitalom za koncentracijski rizik **prema industrijskoj grani** temelji se na metodologiji Agencije za bankarstvo FBiH, koja obuhvaća efekte na interni kapital za kreditni rizik prouzročen promjenama u koncentraciji unutar industrijske grane mjereno Herfindahl-Hirschmann indeksom.
- Za procjenu dugoročnog **kamatnog rizika** Banka provodi analizu promjene ekonomske vrijednosti kapitala banke (osjetljivost na pomak kamatnih stopa). Model mjeri učinak promjena kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost kapitala Banke. Temelji se na računovodstvenom principu da je ekonomska vrijednost kapitala razlika između sadašnje vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti obaveza.

7. ICAAP (nastavak)

- Interni model za izračun regulatornog kapitalnog zahtjeva **za operativni rizik** temelji se na standardizovanom pristupu mjerenja (TSA). Prema standardizovanom pristupu (TSA) kapitalni zahtjev za operativni rizik je trogodišnji prosjek rizikom ponderisanog relevantnog pokazatelja za prethodne tri finansijske godine po svim regulatornim poslovnim linijama.

Multi-dimenzionalna priroda rizika ukazuje na potrebu nadopune mjerenja ekonomskog kapitala s testiranjem otpornosti na stres, ne samo kako bi procijenili gubitke u pojedinim scenarijima, već kako bi procijenili utjecaj na kapitalne zahtjeve. Testiranje otpornosti na stres jedan je od ključnih alata za upravljanje rizikom, s ciljem procjene ranjivosti Banke u slučaju nastupanja izvanredno teških ili specifičnih, no mogućih događaja, pružajući dodatne informacije bitne za aktivnosti praćenja.

Apetit za rizik, odnosno sklonost preuzimanju rizika, predstavlja iznos, tj. nivo rizika koju Banka smatra prihvatljivom preuzeti u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem i budućem okruženju, a utvrđuje se prvenstveno na nivou Banke. Apetit za rizik obuhvaća određivanje namjere preuzimanja rizika, kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja nivoa rizika koji Banka smatra prihvatljivim

Apetit za rizik se usvaja na godišnjoj razini od strane Nadzornog odbora, te redovno prati i izvještava odgovarajućim odborima, s ciljem osiguranja razvoja Banke unutar željenog profila odnosa rizika i povrata.

Za potrebe praćenja i izvještavanja, pripremaju se upravljački i regulatorni izvještaji o procesu procjene adekvatnosti internog kapitala, koji služe kao alat za upravljačke odluke u smislu upravljanja i smanjenja izloženosti rizicima.

8.2. SAŽET OPIS ILAAP-A

Likvidnost Banke osigurana je utvrđenim politikama likvidnosti s limitima koji se odnose i na kratkoročnu i na strukturalnu likvidnost. Propisane politike uzimaju u obzir bilo koje aspekte upravljanja rizikom likvidnosti, ali zbog njihove važnosti i značaja, sljedeći limiti se smatraju strateški važnim i stoga se smatraju sastavnim dijelom limita 1.nivoa apetita rizika i na dan 31.12.2018.godine iznosili su:

Tabela 27

Limiti 1 Nivoa ISP BiH	Na dan 31.12.2018
Omjer pokrića likvidnosti (LCR)	223,98% ✓
Omjer neto stabilnog finansiranja (NSFR)	134,58% ✓
Omjer kredita i depozita	101,75% ✓

7. ILAAP (nastavak)

Banka je u okviru Politike upravljanja rizikom likvidnosti definisala i indikatore upozorenja krize likvidnosti koji predstavljaju kvalitativne i kvantitativne parametre koji se koriste kao naznake moguće krize likvidnosti.

Zajedno sa kratkoročnim i strukturalnim indikatorima likvidnosti, Politika postavlja pravila upravljanja potencijalnom krizom likvidnosti, koja se definiše kao situacija poteškoće ili nemogućnosti banke da ispuni svoje dospjele gotovinske obaveze, bez implementacije procedura i/ili upotrebe instrumenata koji se, zbog njihovog intenziteta ili načina upotrebe, ne kvalifikuju kao redovne aktivnosti.

Banka je u okviru Politike upravljanja rizikom likvidnosti definisala Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve (CLP) koji ima za cilj da čuva sredstva banke i da u isto vrijeme garantuje kontinuiranost operacija u uslovima krize likvidnosti.

9. POLITIKA NAKNADA

U skladu sa članom 12 Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

9.1. POSTUPAK ODLUČIVANJA PRI ODREĐIVANJU POLITIKE NAKNADA

Za provedbu Politike naknada u Intesa Sanpaolo Banci d.d. BiH zadužena je **Uprava Banke** kao i za provedbu svih odluka Nadzornog odbora Banke u skladu s navedenom Politikom.

Nadzorni odbor Banke donosi i redovito preispituje temeljne principe Politike naknada i nadzire provedbu Politike, donosi odluke o maksimalnom iznosu varijabilnih naknada koji se utvrđuju za sve zaposlenike, te na pojedinačnoj osnovi o naknadama članova Uprave Banke i zaposlenika odgovornih za rad kontrolnih funkcija. Također, donosi odluke o smanjenju ili ukidanju varijabilnih naknada zaposlenicima, uključujući aktiviranje odredbe o malusu i povratu naknada, ako dođe do značajnog narušavanja uspješnosti i ostvarivanja gubitka Banke te donosi odluku o mogućoj upotrebi otpremnina uključujući maksimalan iznos ili kriterije za utvrđivanje takvih iznosa koji se mogu dodijeliti kao otpremnina zaposlenicima.

Banka je odlukom Nadzornog odbora Banke, a u skladu sa zakonskim propisima BiH, statutom Banke i smjernicama Matične banke osnovala **Odbor za naknade**, koji je sastavljen od 3 (tri) člana Nadzornog odbora, od kojih je jedan predsjednik Odbora. Odbor je konstituiran na način da može kompetentno i neovisno odlučivati o politici i praksi naknada i učinaka naknada na upravljanje rizicima, kapitalom i likvidnosti. Sekretar Odbora za naknade je Sekretar Banke, a u njegovoj odsutnosti, zaposlenik iz Sekretarijata Banke ispunjava ulogu sekretara Odbora. Odbor za naknade priprema odluke za Nadzorni odbor o ukupnom iznosu varijabilnih naknada koje Banka utvrdi za sve svoje zaposlenike u poslovnoj godini za određeni period ocjenjivanja, na pojedinačnoj osnovi o naknadama članova Uprave i osoba odgovornih za rad kontrolnih funkcija, o smanjenju ili neplaćanju varijabilnog dijela naknada zaposlenika, uključujući i primjenu „malus“ ili „clawback“ mehanizama, ako dođe do značajnog narušavanja uspješnosti ili ostvarivanja gubitaka Banke.

Odbor za naknade dužan je:

- nezavisno procjenjivati principe naknada i pružati podršku Nadzornom odboru Banke pri donošenju i redovitom preispitivanju temeljnih principa Politike naknada za određene funkcije, kao i njihova uticaja na upravljanje rizicima, kapitalom i likvidnošću; nalazi Odbora dostavljaju se Nadzornom odboru Banke;
- najmanje jednom godišnje preispitati Politiku naknada i ocijeniti usklađenost provođenja Politike naknada s politikama i mogućim procedurama Banke vezanim uz naknade te s relevantnim propisima, standardima, načelima i kodeksima te je u taj postupak dužan uključiti kontrolne funkcije Banke, kao i druge relevantne funkcije Banke i odbore Nadzornog odbora. Izvještaj o obavljenom postupku mora se dostaviti Upravi i Nadzornom odboru Banke te ostalim relevantnim funkcijama i odborima Nadzornog odbora. Ako se utvrde nedostaci u Politici naknada ili njezinu provođenju, Nadzorni odbor dužan je bez odgađanja donijeti plan otklanjanja tih nedostataka te započeti ostvarivanje tog plana;
- pružati podršku i savjetovati Upravu Banke u izradi Politike naknada;
- osigurati primjerenost informacija koje se pružaju dioničarima, a koje se odnose na politike i prakse naknada, osobito o predloženom višem odnosu između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada;
- saradivati s drugim odborima Nadzornog odbora čije aktivnosti mogu uticati na izradu i provedbu politike naknada;

9. POLITIKA NAKNADA – Postupak odlučivanja pri određivanju politike naknada (nastavak)

- procjenjivati mehanizme i sisteme koji su prihvaćeni kako bi se osiguralo ispunjavanje uvjeta politike naknada;
- sudjelovati u postupku utvrđivanja identificiranih zaposlenika;
- osiguravati da Banka najmanje jednom godišnje formalno provede nekoliko različitih scenarija za potrebe testiranja uticaja budućih vanjskih i unutarnjih događaja na Politiku naknada i provođenje te politike, kao i da provede retroaktivno testiranje;
- davati prijedloge Nadzornom odboru Banke vezano uz traženje konzultantskih usluga u pogledu Politike naknada i njene provedbe;
- pripremati odluke Nadzornog odbora o ukupnom iznosu varijabilnih naknada koji Banka utvrđuje za sve zaposlenike u poslovnoj godini za određeno razdoblje procjene, na pojedinačnoj osnovi o naknadama članova Uprave i osoba odgovornih za rad kontrolnih funkcija i o smanjenju ili ukidanju varijabilnih naknada zaposlenicima, uključujući aktiviranje odredbi o malusu ili povratu naknada ako dođe do značajnog narušavanja uspješnosti ili ostvarivanja gubitka Banke.

Odbor za naknade uspostavljen je na način koji mu omogućuje donošenje stručne i nezavisne procjene o politikama i praksama vezanim uz naknade te o uticaju naknada na upravljanje rizicima, kapitalom i likvidnošću. Pri obavljanju svojih poslova Odbor za naknade dužan je uzeti u obzir dugoročne interese dioničara, investitora i ostalih zainteresiranih strana u Banci te javni interes.

9.2. INFORMACIJE O VEZI IZMEĐU PLAĆE I USPJEŠNOSTI

Kod mjerenja radne uspješnosti naglasak je na usklađenosti kriterija ocjenjivanja koji se odnose na finansijske, objektivne rezultate i one koji osiguravaju odgovorno poslovanje i dugoročnu održivost te stavljaju u fokus smanjenje rizika poslovanja.

Mjerenje radne uspješnosti strateško-izvršnog menadžmenta temelji se na MBO (Management By Objectives) sistemu i vrednovanju ostvarenja objektivnih zadanih ciljeva. Evaluiraju se 4 godišnja cilja (KPI-Ključni Pokazatelji Uspješnosti) pri čemu dva cilja pripadaju poslovnim ciljevima koji imaju direktni efekt na finansijske rezultate Banke (ciljevi iz operativne kategorije), a preostala dva se odnose na ciljeve koji nemaju direktni finansijski efekt već su usmjereni na kontrolu tekućih i potencijalnih rizika, unapređenje kvalitete odnosa prema klijentima te odgovornost prema svim uključenim stranama (ciljevi iz kategorije dugoročne održivosti).

Ukupna ocjena radne uspješnosti predstavlja prosjek postotka ispunjenja ciljeva iz operativne kategorije i ciljeva iz kategorije dugoročne održivosti te se kroz proces godišnjeg postavljanja i vrednovanja ciljeva obavezno balansira usmjerenost strateško-izvršnog menadžmenta na ostvarenje finansijskih ciljeva te na ostvarenje ciljeva dugoročne održivosti. Na taj način i kroz sam proces mjerenja radne uspješnosti, kroz svoje individualne ciljeve, strateški menadžment aktivno uvodi kontrolu rizika i odgovornost poslovanja u ciljeve i zadatke Bančinog svakodnevnog poslovanja.

9. POLITIKA NAKNADA – Informacije o vezi između plaće i uspješnosti (nastavak)

Korelacija između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlenike osigurana je kroz:

- određivanje primjerenog odnosa između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada;
- primjenu načela selektivnosti pri dodjeli varijabilnog dijela;
- 'načelo finansijske održivosti' u skladu s kojim dodjela bonusa ovisi o uspješnosti Grupe, odnosno ostvarenju prihoda od redovnog poslovanja prije oporezivanja;
- mehanizam solidarnosti u skladu s ostvarenim rezultatima prema kojem dodjela bonusa ovisi o cjelokupnoj uspješnosti Grupe, te dijelom o uspješnosti određene organizacijske jedinice, mjereno prema stepenu očekivanog doprinosa Grupi u prihodu od redovnog poslovanja prije oporezivanja;
- adekvatan nivo kapitala;
- kvantitativno (profitabilnost, rast, produktivnost, trošak rizika/održivost) i kvalitativno (strateške aktivnosti, projekti, menadžerske kvalitete) mjerenje uspješnosti do nivoa pojedinca.

Varijabilna nagrada podliježe naknadnim mehanizmima korekcije – „malus“ ili „clawback“ mehanizmu koji među ostalim odgovaraju i odražavaju nivo rizika, sve do tačke kada se nagrada značajno smanjuje ili poništava na nulu, kako u slučaju negativnih rezultata, tako i u slučaju rezultata koji su bitno ispod predviđanja.

9.3. OMJER FIKSNIH I VARIJABILNIH NAKNADA

Politikom naknada određen je primjereni odnos između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada za sve kategorije zaposlenika te je određena primjereni gornja granica tog odnosa iznad koje isplata varijabilnih naknada nije dopuštena. Odnos između fiksnog i varijabilnog dijela određuje se u skladu sa odredbama važeće politike nagrađivanja Grupe Intese Sanpaolo te važećim pozitivnim propisima BiH.

Za zaposlenike čije varijabilne naknade na godišnjoj osnovi prelaze iznos od 100.000 KM, definirana su posebna pravila vezano uz komponente varijabilnih naknada na način da:

- najmanje 40 posto naknade predmet je sistema odgođenog plaćanja na razdoblje od najmanje 3 godine;
- značajan dio od najmanje 50% se odgovarajuće uravnotežuje između dionica ili instrumenata povezanih s dionicama.

Odnos fiksnih i varijabilnih naknada određen je na način da fiksni dio ukupnih naknada mora imati dovoljno visok udio u ukupnim naknadama, a za zaposlenike koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija fiksna naknada ne smiju biti manji od dvije trećine ukupnih naknada tog zaposlenika.

Značajan udio, najmanje 40% varijabilnog dijela naknada odgađa se na primjereni razdoblje koje ne smije biti kraće od 3 (tri) godine. Pri isplati odgođenih naknada primjenjuje se načelo pravilnog vremenskog razgraničavanja, a isti se ne smiju isplaćivati češće od jedanput godišnje na način i u instrumentima definiranim važećim politikama, aktima i odlukama matične banke te pozitivnim pravnim propisima BiH.

Banka će značajan udio varijabilnog dijela naknada, odgođenog i neodgođenog dijela, isplatiti u obliku instrumenata. Udio varijabilnog dijela primitaka koji će se isplatiti u obliku instrumenata određuje se u skladu s pozicijom i odgovornostima određenog zaposlenika,

9. POLITIKA NAKNADA – Omjer fiksnih i varijabilnih naknada (nastavak)

iznosom varijabilnih naknada tog zaposlenika i količinom rizika koju taj zaposlenik može preuzeti. Najmanje 50% svake varijabilne naknade mora se sastojati od finansijskih instrumenata.

Sastav odgođenog dijela naknade:

1. dio isplaćen s odgodom: 50% finansijski instrumenti te 50% gotov novac;
2. dio isplaćen s odgodom: 100% finansijski instrumenti;
3. dio isplaćen s odgodom: 100% gotov novac.

Odredbe o odgodi naknada neće se primjenjivati na zaposlenika čija varijabilna naknada na godišnjoj osnovi ne prelazi iznos od 100.000 KM.

U svrhu primjerenog upravljanja kombinacijom fiksnog i varijabilnog dijela naknada, poštuju se sljedeći principi:

- razlikovanje između različitih kategorija zaposlenika i osoba, a pogotovo onih pojedinaca koji se smatraju „ključnim osobama“, u svrhu uvažavanja težine nivoa uticaja na postignute rezultate te na rizik; prvenstveno, težina varijabilne komponente je značajnije ograničena nego što je to slučaj kod osoba koje su zaposlene u kontrolnim jedinicama;
- razlikovanje prema grupama stručnosti, to jest unutar sfere poslovanja, konzistentno s postignutim rezultatima koji su utvrđeni analizom karakterističnih referentnih mjera (benchmark-a), čime se nadalje osigurava poštivanje kriterija unutrašnje jednakosti, zahvaljujući korištenju zajedničkih referenci za svaku pojedinu kategoriju zaposlenika i osoba;
- veća težina varijabilne komponente za ključne resurse te „top management“ sa svrhom zadržavanja ključnih resursa;
- unaprijed ograničeni maksimalni iznos nagrada, sa osiguranjem finansijske održivosti politike naknada te preveniranja preuzimanja prekomjernog rizika usmjerenog na maksimalno povećanje kratkoročnih rezultata;
- usklađivanje s obzirom na tržišnu praksu, kroz stalnu usporedbu s rezultatima ispitivanja plaća/naknada i to u svrhu vrednovanja kompetitivnog poravnanja s karakterističnim referentnim tržištem;
- usklađivanje nagrade na srednju vrijednost referentnog tržišta, u skladu sa smjericama politike Grupe, bez da se time umanjí važnost mogućnosti uvođenja odgovarajućih mehanizama razlikovanja za posebno kritične pozicije i/ili pozicije koje uključuju posebne menedžerske kvalitete.

9.4. INFORMACIJA O KRITERIJIMA USPJEŠNOSTI ZA DODJELU DIONICA I VARIJABILNIH NAKNADA

Za mjerenje uspješnosti i izračun pojedinačnog nagrađivanja primjenjuje se načelo selektivnosti, zasluga i diferencijacije prema uspješnosti. Sistem ocjenjivanja radne uspješnosti menadžera bazira se na usklađenju kriterija usmjerenih na finansijsku dobit Banke i profitabilnost poslovnih područje te kriterija dugoročne održivosti koji garantiraju kontinuitet poslovanja te odgovornost prema svim dionicima. Kaskadnim spuštanjem, od najviših bančinih struktura, menadžerskih ciljeva balansiranih po zaradi, kontroli rizika, unaprjeđenju poslovanja te odgovornosti prema klijentima osigurava da se dodjela pojedinačnih poticaja temelji na odgovornom individualnom i korporativnom poslovanju.

9.5. OPIS, KRITERIJI I OBRAZLOŽENJE VARIJABILNIH NAKNADA KOJE KORISTI BANKA

Ukupan iznos varijabilnih naknada temelji se na kombinaciji ocjene uspješnosti pojedinca (uzimajući u obzir finansijske i nefinansijske kriterije) i odgovarajućeg organizacionog dijela te na ukupnim rezultatima Banke. Ocjena uspješnosti odnosi se na višegodišnje razdoblje čime se osigurava da se proces ocjenjivanja temelji na dugoročnoj uspješnosti. Mjerenje uspješnosti prilagođeno je svim vrstama rizika kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena, te mora uzimati u obzir troškove potrebnoga kapitala i potrebne likvidnosti. Pri utvrđivanju varijabilnih naknada zaposlenika ili raspodjeli varijabilnih naknada unutar Banke uzimaju se u obzir sve vrste rizika kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena.

Nagrađivanje poslovne mreže (Network Incentive System) – po Poslovnim područjima

Poslovanje sa stanovništvom

- zaposlenicima u poslovnicama zadani su godišnji kvantitativni i kvalitativni ciljevi na način da 70 posto ukupne nagrade čine kvantitativni, a 30 posto kvalitativni ciljevi;
- za poslovnu mrežu iznosi kvantitativnih ciljeva su definisani na način da se svim zaposlenicima koji obnašaju istovjetno radno mjesto u poslovnicama, dodjele 4 istovjetna cilja sa pripadajućim istovjetnim "targetima";
- posebno se nagrađuje ostvarenje svakog pojedinog cilja;
- ukupni iznos varijabilnog dijela/nagrade po pojedinom cilju se dijeli prema vrijednosti pojedinog cilja, a ovisno o postotku ostvarenja cilja, određuje se postotak nagrade.

Poslovanje s malim preduzećima

- zaposlenicima u organizacionim jedinicama Službi poslova sa malim preduzećima zadani su godišnji kvantitativni i kvalitativni ciljevi na način da 70 posto ukupne nagrade čine kvantitativni, a 30 posto kvalitativni ciljevi;
- iznosi kvantitativnih ciljeva su budžetirani na nivou pojedinog zaposlenika;
- posebno se nagrađuje ostvarenje svakog pojedinog cilja, a ukupni iznos varijabilnog djela/nagrade po pojedinom cilju se dijeli prema vrijednosti pojedinog cilja, a ovisno o postotku ostvarenja cilja, određuje se postotak nagrade.

Poslovanje s korporativnim i srednje velikim preduzećima

- zaposlenicima u organizacionim jedinicama Službi poslova sa korporativnim i srednje velikim preduzećima zadani su godišnji kvantitativni i kvalitativni ciljevi na način da 70 posto ukupne nagrade čine kvantitativni, a 30 posto kvalitativni ciljevi;
- iznosi kvantitativnih ciljeva su budžetirani na nivou pojedinog zaposlenika;
- posebno se nagrađuje ostvarenje svakog pojedinog cilja, a ukupni iznos varijabilnog djela/nagrade po pojedinom cilju se dijeli prema vrijednosti pojedinog cilja, a ovisno o postotku ostvarenja cilja, određuje se postotak nagrade.

Direkcija za multinacionalna, domaća preduzeća i institucionalne klijente

- viši/stručni/suradnik - u prodaji ARM i glavni/viši/menadžer za odnose s klijentima su jedine kategorije zaposlenika navedenog organizacionog dijela koji se ocjenjuju prema metodologiji koja se odnosi na poslovnu mrežu;
- zaposlenicima u organizacionoj jedinici Direkcija za multinacionalna, domaća preduzeća i institucionalne klijente zadani su godišnji kvantitativni i kvalitativni ciljevi na način da 70 posto ukupne nagrade čine kvantitativni, a 30 posto kvalitativni ciljevi;
- iznosi kvantitativnih ciljeva su budžetirani na nivou pojedinog zaposlenika;
- posebno se nagrađuje ostvarenje svakog pojedinog cilja, a ukupni iznos varijabilnog djela/nagrade po pojedinom cilju se dijeli prema važnosti/vrijednosti pojedinog cilja, a ovisno o postotku ostvarenja cilja, određuje se postotak nagrade.

9. POLITIKA NAKNADA – Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi Banka (nastavak)

Nagrađivanje Direkcije naplate potraživanja za pravna lica te Višeg stručnog suradnika / Stručnog suradnika / Suradnika u Službi poslova sa stanovništvom

Naplata potraživanja za pravna lica

- zaposlenicima Naplate potraživanja ocjena uspješnosti se formira na temelju:
 - matrice koja se sastoji od solidarnog i specifičnog cilja (cilj koji se odnosi na konkretno radno mjesto zaposlenika),
 - ponašanja zaposlenika (5 predefinisanih ponašanja je dodjeljeno svakom od zaposlenika),
 - indeks kvalitete.
 Konačna ocjena predstavlja prosjek matrice i ponašanja zaposlenika, te indeksa kvalitete.

Služba poslova sa stanovništvom

- zaposlenicima Službe poslova sa stanovništvom (Višeg stručnog suradnika / Stručnog suradnika / Suradnika) ocjena uspješnosti se formira na temelju:
 - matrice koja se sastoji od solidarnog i specifičnog cilja (cilj koji se odnosi na konkretno radno mjesto zaposlenika),
 - ponašanja zaposlenika (5 predefinisanih ponašanja je dodjeljeno svakom od zaposlenika),
 - indeks kvalitete.
 Konačna ocjena predstavlja prosjek matrice i ponašanja zaposlenika, te indeksa kvalitete.

9.6. UKUPNE NAKNADE PREMA PODRUČJIMA POSLOVANJA

Kvantitativne informacije o naknadama zaposlenika ISP Banke BiH čije aktivnosti imaju materijalno značajan utjecaj na profil rizičnosti Banke:

Tabela 28

Poslovno područje	Broj zaposlenika	Bruto naknade u KM		
		Fiksni	Varijabilni	Ukupno
Upravljačke funkcije	4	1.127.148	331,155	1,458,302
Poslovne funkcije i rizici	3	242,572	51,494	294,066
Podrška	3	282,833	81,887	364,720
Kontrolne funkcije	3	222,538	44,486	267,025
Nadzorni odbor	0	0	0	0

9. POLITIKA NAKNADA (nastavak)

9.7. UKUPNE NAKNADE PO KATEGORIJAMA ZAPOSLENIKA

Bruto naknade podijeljeno po kategorijama zaposlenika:

Tabela 29

Kategorije zaposlenika	Bruto naknade u KM		
	Fiksni	Varijabilni	Ukupno
Uprava	1.127.148	331,155	1.458.302
Nadzorni odbor	0	0	0
Centralne funkcije	1.204.064	106,030	1.310.094
Back Office	2.492.651	129,044	2.621.695
Prodaja	9.775.134	707,711	10.482.845

9.8. BROJ ZAPOSLENIKA SA PREĐENIM PRAGOM UTVRĐENIM FBA ODLUKOM

U 2018. godini u ISP Banci BiH je bio je jedan zaposlenik čije su varijabilne naknade u bruto iznosu prelazile prag, utvrđen FBA Odlukom o objavljivanju podataka i informacija Banke.

10. BANKARSKA GRUPA I ODNOS MATIČNOG DRUŠTVA I PODREĐENIH DRUŠTAVA

U skladu sa članom 13 Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

10.1. KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJI

Intesa Sanpaolo banka dd Bosna i Hercegovina ne izrađuje izvještaje na konsolidovanoj osnovi, obzirom da u svom portfelju nema podređenih društava.

10.2. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Transakcije sa povezanim licima su dio redovnog poslovanja Banke. Povezana lica, članice Intesa Sanpaolo Grupe, sa kojima je Banka imala transakcije na 31.12.2018 su:

Tabela 31

INTESA SANPAOLO GRUPA	
BANCA INTESA A.D. BEOGRAD	
INTESA SANPAOLO BANK, SLOVENIA	
INTESA SANPAOLO GROUP SERVICES S.C.P.A	
INTESA SANPAOLO HOLDING INTERNATIONAL S.A.	
INTESA SANPAOLO ROMANIA S.A.	
INTESA SANPAOLO S.P.A. LONDON	
INTESA SANPAOLO S.P.A. NEW YORK	
INTESA SANPAOLO SPA	
PBZ CARD DOO ZAGREB	
PBZ NEKRETNINE	
PRIVREDNA BANKA ZAGREB	

Pregled transakcija sa Intesa Sanpaolo Grupom na dan 31. decembar 2018. godine je prikazan kako slijedi:

Tabela 32

Imovina	
Računi kod banaka i krediti	37,136
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	2
Ostala potraživanja	194
Ukupno	37,332
Obaveze	
Kredit i oročeni depoziti	244,779
Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	163
Ostale obaveze	300
Ukupno	245,242
Preuzete i potencijalne finansijske obaveze	
Finansijske garancije	7,970

10. Transakcije sa povezanim licima (nastavak)

Tabela 33

Prihodi	
Prihodi od kamata	163
Ostali prihodi	193
Ukupno	356
Troškovi	
Troškovi od kamata	39
Ostali troškovi	2,154
Ukupno	2,193

11. ZAVRŠNE ODREDBE

Izveštaj se javno objavljuje na web stranici Intesa Sanpaolo banke dd. Bosna i Hercegovina (www.intesasanpaolobanka.ba).

12. PRILOG 1

PRILOG 1		
Obrazac glavnih karakteristika instrumenata kapitala		
Obrazac glavnih karakteristika instrumenata kapitala		Intesa Sanpaolo banka d.d. Bosna i Hercegovina
1.	Emitent	Intesa Sanpaolo banka d.d. Bosna i Hercegovina
1.1.	Jedinstvena oznaka	ISIN BAUIBR00002
Tretman u skladu sa propisima		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi	na pojedinačnoj
3.	Vrsta instrumenta	Redovne dionice
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	Dionički kapital 44.782 h.KM i dionička premija 45.805 h.KM
5.	Nominalni iznos instrumenta	100 KM
5.1.	Emisiona cijena	NP
5.2.	Otkupna cijena	NP
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	Banka je registrovana kao dioničko društvo 1990.godine. Dionice su se izdavale u više navrata, a zadnja emisija je bila u 2008.godini
8.	Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća	Bez dospjeća
8.1.	Inicijalni datum dospjeća	Bez dospjeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta uz prethodno odobrenje nadležnog tijela	Ne
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	NP
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	NP
Kuponi / dividende		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon	Promjenjivi
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	NP
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	Ne
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih poticaja za otkup	Ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativni
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	NP
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti	NP
19.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	NP
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	NP
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	NP
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	NP
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	NP
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti	NP
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	NP
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja	NP
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	NP
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	NP
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	NP